

ELŐFIZETÉS

HELYESEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hétre 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 36 korona.
Egy hétre 3 k. 40 f.

HIBDÍJTESEK:

A hasábes petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 14 fillér.

Nyitár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esenádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 307.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résevény-
Társaság.
József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 152.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Staubert József.

Kedd, június 7.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérlelkek: A kereskedelmi miniszter és a magyar ipar.

A hadügyi költségek.

Az aradi mézárások és a hús-árak.

A vasutakok extrájk-bizottsága a bíróság előtt.

Rózsafüstpénz a fővárosban.

Az orosz-japán háború.

Az általános extrájk vége.

Aradi iparosok gyűlése.

A város árlejtései.

Vámbéry az angol udvarban.

Tárcák: Oláh, vagy román? — Házaságot jutalmazó érmek. Írta: Igricz.

Csarnok: A házibarád. Írta: Hegyesy Vilmos.

A kereskedelmi miniszter és a magyar ipar.

Arad, június 6.

Mikor Hieronymi Károly a kereskedelmi tárca élére került, az egész sajtó, politikai pártállásra való tekintet nélkül, elismerte, hogy e tárca ügyeit Baross óta nálá rátermettebb, erősebb és sokoldalubb egyéniség nem vette kezébe. Akkoriban e lap hasábjain is méltatást nyert Hieronymi Károlynak a közlekedésügy terén ezideig kifejtett tevékenysége és egyben rámutattunk arra a bő és életrevaló eszmekörre, a mit ő eddig, mint közlegény, a közlekedésügy fejlesztése érdekében felvett és propagált és a mit most, mint miniszternek, módjában áll a megvalósulás stádiumába juttatni.

A napokban a kereskedelmi miniszternek a hazai ipar fejlesztésére vonatkozó

programja vált köztudomásúvá a delegációk tárgyalásain és a kereskedelemügyi költségvetéspénzügyi bizottsági tárgyalásán.

A magyar delegációban évek óta hangzik el az a panasz, hogy a közös miniszteriumok szállításaiban a magyar ipari termelést nem veszik a kvóta arányában igénybe. A legutóbbi pár év alatt e téren sok tekintetben állott be ugyan javulás, de a hadügyi és hadi-tengerészeti beszerzéseknél még mindig az az-elv uralkodik, hogy csak a versenyképes magyar iparcikkekre volt a vezetőség a kvóta arányában tekintettel, de a nem versenyképes iparcikkekért kárpótlást a versenyképes iparcikkeknek fokozottabb mértékben, tehát a kvóta arányán felüli igénybevételével nem nyújtott.

Ezt a körülményt a magyar delegátusok a tengerészeti albizottság múlt heti ülésein is vita tárgyává tették, a melynek folyamán Hieronymi Károly általános nagyszabású beszédet tartott és ebben egyrészt kiterjeszkedett azokra a módokra, a melyek szerint a magyar ipar mellőzése a jövőben megszüntethető lesz.

A miniszter szerint annak egyik oka, hogy a haditengerészet összes szükségleteire nézve a magyar ipar miért nem részesítettik a kvóta szerint, abban keresendő, hogy a vezetőség némely cikkeket kénytelen a külföldön beszerezni. Elismeri, hogy a kép, a melyet a haditengerészetnek jelen előterjesztése mutat, a magyar iparra nézve egyáltalában nem kedvező és éppen ezért kötelességének tartotta azokat az okokat kifürkészni, a melyek e

kedvezőtlen helyzet megteremtésére vezettek.

Az okok ismertetése után kifejtette a miniszter az ezeknek az állapotoknak megszüntetésére irányuló intézkedéseit. Az ágyukat illetőleg nem tartaná célszerűnek, ha Magyarországon ágyugyárat létesítenének, vagyis ha ilyen gyár berendezésére akármilyen vállalatot felszólítana, mert a haditengerészet ebbeli szükséglete mindig korlátolt, a külföldi megrendelésekre pedig nem lehet számítani és így az ágyugyár a rendkívül nagy, milliókra menő befektetést nem tudná kamatoztatni, másrészt pedig az ágyugyár speciálisan iskolázott, kitűnő munkásszemélyzetet igényel, ez pedig csak akkor szerezhető és tartható meg, ha a gyártás állandó és folytonos.

De a miniszter szerint ágyugyárra egyáltalában nincs is szükségünk, mert a célt elérhetjük oly módon is, ha nem egész gyártására vállalkozunk, hanem csupán az ágyucső és a cső megerősítése céljából erre ráhuzandó gyűrűk gyártásával foglalkozunk.

A magyar iparosok nem mindig vehetnek részt a haditengerészet által hirdetett pályázatokon és pedig azért, mert vannak egyes cikkek, a melyeket a haditengerészet által készített minta szerint kell szállítani, ez a minta pedig csak Pólában volt megismerhető és így a magyar iparosoknak a szállításból remélhető haszna nem állott arányban a Pólába utazással járó költség- és idővesztéssel. Most egyszerre ez a baj is elmúlt, mert a minisz-

Oláh, vagy román?

(Metianu érsek panasza.)

Metianu nagy-szebeni gör. kat. érsek a népoktatásügyi ankétán mondott beszédében panaszosan említette fel, hogy a javaslat megoklása a román népet következetesen oláh névvel illeti. Ezt — úgy mond — nem azért említi föl, mintha magában az oláh nevezetben valami sértő, vagy lealázó volna, hanem azért, mert az ország törvényeiben mindenütt román népről van a szó és nem oláhról. Ennek következtében a szentesített törvényekben használt román nevezet oláhval való fölcserélése könnyen alaptalan félreértésekre és aggodalmakra szolgáltatna okot.

Metianu érsek e panaszja magyar részről több felszólalásnak volt okozója. E felszólalások egytől-egyig azt bizonyították, még pedig nyomós történelmi és nyelvészeti adatokkal, hogy a románoknak történelmileg igazolható helyes magyar neve az oláh. Eppen olyan, mint az olasz, sőt avval egy gyökérből is ered. Ha a németeknek nincs okuk és joguk haragudni, hogy mi őket nem dajcs oknak, hanem németeknek hívjuk és mi sem panaszkodunk, hogy minket az oláhok nem magyaroknak, hanem ungar-oknak neveznek, ők se nehezteljenek, ha mi nem románoknak, hanem oláhoknak nevezük.

Metianu érsek azt mondotta: nem azért tesz kifogást az oláh elnevezés ellen, mintha abban valami sértő, vagy lealázó volna. Az érsek urnak igaza van, mert az oláh nevezetben ma már nincs semmi sértő, vagy lealázó s. egyetlen magyar embernek sem jut eszébe az oláh nevet sértés szándékával használni, már csak azért sem, mert alig van magyar ember, a ki még csak sejtene is, hogy eredetileg mi van sértő a románokra az oláh nevezetben. Ha célszerűen oláh t mond román helyett, azért teszi, mert a meggyőződésének akar észrevehető kifejezést adni, hogy nem tartja őket a rómaiak egyenes leszármazottjainak. Viszont a mai román ember is azért neheztel az oláh szóért, mert abban római eredetének tagadását látja. A per eredeti és igazi oka pedig nem ez, hanem valami egyéb, egy nagyon régi sértő célzat, a mely az oláh, vagy vlah névhez a régi történetek folyamán oda ragadt.

A francia akadémia, meg Littré nagy szótára szerint is ez a kifejezés „c'est un homme bien bléche, vagy c'est un vrai bléche” annyit tesz, mint semmirekellő, haszontalan ember. A bléche szó tudvalevően semmi egyéb, mint a valaque szó elváltozása. A középkorban — különösen annak első századában az oláhoknak rettenetes rossz hírük volt. Ezt a rossz hirt ama sajtáságos társadalmi és gazdasági viszonyoknak köszönhetők, a melyekben a Balkánon éltek. Nomád pásztorok voltak, kik sehogy sem

udtak beleilleszkedni a rendezett görög császári állam polgári viszonyaiba. E miatt a görögök bennök durva erkölcsű, istentelen hegyi tolvajoknál nem is láttak egyebet, mint ezt Keikaumenos görög hadvezér 1071-ből származó következő nyilatkozata is bizonyítja: „Az oláhok nemzetsége megromlott és hitetlen, hazug és rettentő zsitány; gyáva és nyulszívű, de gyávaságból szemtelen is.” Szent Lietbert cambrai püspök 1054-ben háromezredmagával a Szentföldre utazott. Egy utazásáról szóló jelentésében a balkáni oláhokról így ír: „E vadak úgy élnek, mint a barmok. Sem törvényeik, sem városaik nincsenek. Az eltévedt utasokra leselkednek, rablásból élnek. Sem vallásuk, sem istenségeik nincsenek; könyörületlenek és kegyetlenek.”

A régebbi századból való tudósítások, származának bármely nemzetiségű utastól, kivétel nélkül kedvezőtlen képet festenek a román népről, bárhol találkozzanak velök. A XVIII. század közepéig mindenütt úgy tekintették a pásztorkodó román oláhságot, mint rendbontó elemet, a mely az egyéni tulajdönt, az állam jogintézményeit és a társadalmi rendet nem tiszteli. A raguzaiak nem engedték meg, hogy a vlahok nyájakkal az ő területükön teleljenek. A szerb történelmi emlékekben számtalan nyoma van az oláhság ellen hozott intézkedéseknek. Dusan cár törvénykönyvében a „vlach” szó egyenlő jelentésű a földhöz kötött rabszolgával.

ter kijelentése szerint a haditengerészettel történt megállapodás alapján jövőre e minták Magyarországon is megtekinthetők lesznek.

A kereskedelmi miniszter újja szervezte az országos ipartanácsot is, és ennek működési körét szélesebb alapokra és a gyakorlati élet kellő közepébe szándékozik helyezni. Azt azonban ez ideig a nagy nyilvánosság nem tudta, hogy e tanács jelenleg működik-e már és mivel foglalkozik. E kérdésekre a választ megadta a kereskedelmi miniszter a költségvetés indoklásában, melyben röviden megindokolván az iparfejlesztés tételének előirányzatát, főbb vonásaiban jelezte azt az irányt is, melyet az iparfejlesztésben követni szándékozik és a melyet az iparfejlesztés minden ágára kiterjeszkedő, részletes programban már meg is szabott.

Ez a program, a miniszter kijelentése szerint, jelenleg az iparfejlesztés irányításában tevékeny részt vevő országos ipartanács előtt fekszik elbírálás végett és megjelöli nemcsak azt az irányt és azokat az eszközöket, a melyek a jövőben az iparfejlesztésben követendők és arra felhasználandók lesznek, hanem a közelebbi időben elérendő célt is, végül módot nyújt egyúttal arra is, hogy egész iparpolitikánk egységes, állandó jellegű lehessen.

A miniszter programja akként van összeállítva, hogy az a házi-, kézmű- és gyáripar fejlesztését párhuzamosan és egyenlő mértékben öleli fel, a minthogy e három ipari termelési mód helyes gazdasági rendszer mellett egymást kiegészíteni van hivatva. A háziipar fejlesztése különösen szociális szempontból fontos, mert az ország oly vidékein, a hol a nagy tömegek várnak munkára, kiknek munkaerejét sem a mezőgazdaság, sem a gyáripar le nem köti, egyedül a háziipar képes gyorsan és nagy arányokban foglalkozást nyújtani. A kézműipar, az ugynevezett kisipar, fejlesztése a városi polgárság, a kisiparosok megélhetésének képezi alapfeltételét. Ezek ugyanis újabban a gyáripar által létükben támadtattak meg és a megváltozott termelési viszonyok közt csak úgy lesznek képesek létüket fenntartani, ha a kézműipar gyökeres átalakuláson megy keresztül, minek első lépése az egyéni izléshez

való alkalmazkodás. A gyáripar fejlesztése végül azért fontos állami érdek, hogy az ország tömegáru szükséglete lehetőleg a hazai termelés, hazai munkaerők által legyen fedezhető, miáltal a jobb kereseti viszonyok közé jutó lakosság révén a hazai nyerstermelés belfogyasztása is növekedhet.

A miniszter, az iparfejlesztésre rendelkezésre álló egyéb eszközök mellett, fokozott mértékben szándékozik a közvetlen anyagi támogatást is igénybe venni, mert a míg egyrészt e nélkül hazai viszonyaink közt a tőkét nem lehet az ipar szolgáltatába szegődtetni, másrészt az állam által hozandó áldozatok nemcsak a jövőre nézve képeznek gyümölcsöző befektetéseket, hanem már most is sokszorosan visszatérülnek az államkincstárnak az ipari munkások különböző közvetett adózása révén. Az anyagi támogatás az ipar mindhárom ágának fejlesztésében nagy szerepet fog játszani. Különösen kiemeli a miniszter, hogy a kézműipart megfelelően szervezni és a modern termelés eszközeivel ellátni szándékozik.

Kellő gondot kíván a miniszter a szociálpolitikára is fordítani, mert ez a rendszeres iparpolitikának egyik fontos kelléke. E tekintetben mérlegelni kívánja, hogy a szociális megterheléseket zsenge iparunk mily mértékben képes elviselni és ily mértékben óhajtja a munkás-osztály erkölcsi megerősítését és anyagi helyzetének javítását előmozdítani. A munkások erkölcsi megerősödésére vonatkozó intézkedéseket a miniszter az ipartörvény folyamatban levő revíziójával egyidejűleg és azzal kapcsolatosan intézményileg szándékozik biztosítani, de a mily mértékben igyekezik a munkások anyagi helyzetén javítani, oly mértékben korlátoz közé igyekezik szorítani az utóbbi időben annyira elterjedt, a munkaadók és így az egész ipar ellen irányuló erőszakos eszközöket is.

Az iparfejlesztés érdekében a miniszter az ipari szakoktatást is meg szándékozik reformálni, mert ebben a gyakorlati irányt nem találja elég intenzívnek. Még mindig több ezekben az intézkedésekben az elméleti és rajzbeli oktatás, mint a mennyire az ipari életben működő ezen színvonalu, ifjúságnak szüksége van, a minek azután

az a következménye, hogy az iskolából kikerülő ifjúság nagy része inkább az irodai, mintsem a műhelyi alkalmazást keresi, másrészt, a műhelyi szolgálatba lépve, még nem rendelkezik annyira gyakorlati tudással, hogy saját keze munkája után azonnal tisztességesen meg tudna élni. A műhelyek közül kevés van olyan, amely az ily gyakorlatlan elemek gyakorlati kiképzésével vesződnék, még ha az ipariskolában nyert magasabb intelligencia révén az ilyen ifjak később a műhelynek kiválóbb munkásaivá válnának is.

E végből a miniszter úgy a felső ipariskolát, mint az ipari szakiskolákat oly értelemmel szándékozik szervezni, hogy azokban az ifjak, az elméleti és rajzbeli oktatás anyagának redukálása mellett, teljes gyakorlati képzettséget nyerhessenek szakmájukban s ezáltal egyrészt az ily iskolák az iparnak kész munkaerőt bocsátanak rendelkezésre, másrészt az ilyen ifjak nem uraknak, hanem képzett iparosoknak nevelődjenek. A kézművesiskoláknál még tovább szándékozik menni a miniszter a szervezet módosításával, amennyiben ezeket közvetlenül az ipari termelés szolgálatába szándékozik bocsátani. Ezeket a módosításokat a miniszter már a jövő 1904—1905. tanévvel kívánja foganatba venni, de a részletes intézkedésekre vonatkozó előterjesztése csak a jövő évi budget megindoklásában kerül majd nyilvánosságra.

További, az ipar fejlődésére nagy kihatással bíró fejlesztést tart a miniszter szükségesnek a gyakorlatban működő iparossegédek és mesterek, valamint a felnőtt kereskedelmi alkalmazottak gyakorlati irányu továbbképzésében is. E téren az eddigi tapasztalatok alapján most már nagyobb arányu intézkedések fognak történni.

Ipari szempontból nem csekély jelentőségű az a reform sem, a mit a miniszter a kereskedelmi muzeum szervezésében szándékozik eszközölni. Ezt az intézményt a miniszter oda kívánja fejleszteni, hogy a közszállítások tekintetében központot képezzen, a közszállításoknak tényleg a hazai ipar révén való fedezését ellenőrizze, hatóságoknak és iparosoknak teljesen megbízható tájéko-

Mátyás király egy okirataiban ezért mondja rólok, hogy szabadságra sem nem születtem, sem nem érdemesek. Azok a tulajdonságok, a melyek a régi századokban a románokat ilyen rossz hírről keverték, nem is kizárólagos oláh tulajdonságok. Közös vonások minden pásztorkodó félnomád néppel. A népeket a politikai, társadalmi és kulturális intézmények hatása alakítja erkölcsi lényekké. Ilyen magasabb fajtaú intézmények pedig nem verhetek gyökeret egy olyan félig nomád nép életében, amilyen a román is volt.

Mikor aztán a XIX. században a román nép is részese lett a valóságos nyugati műveltségnek, nemesebb és előkelőbb szellemek külföldi hatásra tanulmányozni kezdték népek régi történeteit s megértették azt a félig rabszolgahelyzetet és lealázó erkölcsi megítélést, a mely az előbb ismertett okoknál fogva a walach nevezetben kifejezést talált, arra a meggyőződésre jutottak — tévesen ugyan, de a magok álláspontjáról igazolhatóan, hogy a görögök, szerbek, magyarok, dalmátok stb. kik őket, szerintők, elnyomták és minden módon igyekeztek szabad pásztorkókból földhöz kötött jobbágyokká tenni, azért nevezték őket meggyalázó célzattal walachnak, hogy ily módon is elhomályosítsák az ő előkelő és dicső római származásukat. Azt, hogy a walach az itáliai származást épp úgy gazolja, mint a rumun, vagy román, természetesen nem tudhatták, mert hiszen csak hazafi-

ak s nem egyúttal összehasonlító nyelvészek is voltak.

Az 1863-iki szebeni Landtagon hetekig vitatkoztak azon a szászok és az oláhok, hogy melyik a helyesebb német kifejezés: rumänische Nation, vagy romanische Nation? — és a kérdés mégis eldöntetlenül maradt. A magyar törvényhozás nem vitatkozott egy pillanatig sem, hanem elnevezte őket az ő kedvükért, akár helyes filológiailag, akár nem, románoknak, pedig még állítólag Saguna is azt mondotta: ich liebe die Walachen, aber die Rumänen nicht! A magyar nemzet ebben eltér Sagunától, mert a románokat is szereti s az oláhokat is, csak legyenek jó magyar hazafiak.

(B. H.)

Házasságot jutalmazó érmek.

Irtá: Igricz.

Félmillió embernek megreszkedett nemrég a gomblyuka arra a hirre, hogy a francia kormány el akarja törölni a becsületrendet, ki akarja irtani gyökerestől az érdemrendek fáját s még magját sem akarja meghagyni az emberi bünságot legyezgető ama számtalan szimbolumnak, amely államférfiak, diplomáták és gyűjtők mellett olyan dusan elborítja. Egyetlen jankiáltás hangzott végig Franciaországon és még túl a köztársaság háromszínű batárcölöpjein is, mert

nem lehet tudni, nem fognak-e fölbuzdulni más kormányok is ezen a példaadáson és nem fog-e bekövetkezni az a sivár kor, amikor semmiféle érem, szalag, vagy kereszt meg nem különbözteti az érdemekben dus emberiséget az érdemekben szűkölködőktől?

A veszedelem elmúlt, mert a Combes-kormány, bármily radikálisak is a hajlamai, meg gondolta a dolgot és belátta, hogy olosabb módja a hívek szerzésének valamely kormány számára el sem képzelhető az ordónál. Sőt adott esetekben még ő töltheti meg a választási célokra létesítendő pártkasszát a különböző színű szalagok segítségével.

A becsületrend és társai tehát nem fognak elpusztulni a föld színéről, sőt még gyarapodni fognak. Egy, Franciaországban — sajnos, hogy másutt is — féligmeddig kivesző virtust akarnak újból fölségelezni, s erre a célra legalkalmasabbnak tartják az új érdemrendnek megteremtését.

Ez a virtus a házasság és kapcsolatosan vele a gyermekáldás. Hogy mennyire hanyatlóban van mind a kettő Franciaországban, arról szomorú képet nyújt a születések statisztikája. Vaskos kötetekben és vékony röpiratokban, parlamenti beszédekben és hírlapi cikkeken tárgyalják évek óta ezt a kérdést, de sajnos a toll és a szónoklat ereje nem elegendő a baj orvoslására. Más módokat kellett tehát kieszelní, hogy a házasságtól és a gyermekáldástól

zást nyújtson és az ország összes közszállitásairól megfelelő nyilvántartást vezessen. A kiviteli szolgálatra a kiviteli megfelelő szervezése rendjén fogja a miniszter ezt az intézményt alkalmasabbá tenni, e végből a gyakorlati kereskedelemmel szervesebb kapcsolatba fogja hozni és az eddig elhanyagolt kereskedelmi hirszolgálatot teendő egyik fontos hivatásává.

A kiviteli, mint az iparpolitikának nélkülözhetetlen kiegészítő része, szintén szervezésre szorul. Ennek érdekében a miniszter szintén szélesebb körű berendezéseket szándékozik létesíteni, de erre vonatkozó programját még nem fejtette ki és csupán azt az irányelvet jelezte, hogy kivitelünknek keleti és tengerentuli vonatkozásaiban túlnyomólag ipari, nyugoti vonatkozásaiban pedig túlnyomólag mezőgazdasági jellegűnek kell lennie.

Erdemes végül a megemlítésre az a körülmény is, hogy a miniszter szintén az ipar érdekében az iparfelügyeleti szolgálatot is tovább kívánja szervezni. Megkezdte ezt a főfelügyelői szolgálat önállósításával és kiterjesztésével, folytatni kívánja most az iparfelügyelet további decentralizálásával, kisebb iparfelügyelői kerületek létesítésével, hogy az iparfelügyeleti intézmény közelebb hozassék az ipari élethez és az általános közigazgatáshoz. Ez a szervezés már a jövő évben kivitelre kerül.

Az itt elősorolt iparfejlesztési irányelvek és intézkedések, valamint a miniszternek a magyar ipar érvényesülése érdekében kifejtett sikeres tevékenysége remélhetőleg valóra fogják váltani minden magyar embernek azt az óhaját, hogy e haza határain belül önerőnkől tudjuk előállítani minden ipari szükségletünket és ezáltal a jól kereső iparos osztály révén a mezőgazdasági termékek legnagyobb tömege itthon kerülhessen elfogyasztásra.

(V. H.)

A képviselőház ülése. Fővárosi tudósítónk írja: A képviselőház ma délelőtt tizenkét órakor ülésre jött össze. A tanácskozást Perczel Dezső elnök vezette. Mindenekelőtt bemutatta Bánffy Dezső báró Szegeden megválasztott képviselőnek megbízó levelét; majd pedig a szünet alatt beérkezett irományokat terjesztette

irtozó francia polgárságot, különösen pedig a földet művelő népet arra sarkalják, hogy jobban vegye szívére a szentírás mondását: „Szaporodjatok, sokasodjatok és töltsetek meg a földet, amelyet az Ursten nektek adott.”

E módok közül kiválik a házasságot és a gyermekáldást jutalmazó érmek létesítése. A francia kormány díjat tűzött ki ilyenek mintázására és egy francia lap hű másolatban közli a legszebbeket, amelyek a pályázatra beérkeztek. Művészi szempontból szép sikere volt a pályázatnak, mert a zsűri által kiszemelt öt érme igazán szép. Az a kérdés már most, lesz-e a művészi sikeren túl egyéb nevezetes eredménye a pályázatnak?

Az első érme azt a jelenetet ábrázolja, amikor a házassulandók az anyakönyvvezető előtt leteszik az örök hűség fogadalmát. Ezt mindenki megkapja szép ezüst kivitelen, aki a döntő lépésre rászánja magát s nem jár érte semmi fizetség. Aki pedig viseli, annak politikai jogai gyakorlásánál nem kell egyéb okmányoszerű bizonyíték, még adókönyvecske sem, holott a nem házasság előbb köteles kimutatni, hogy rendszeresen fizeti az adóját.

A második számú érme, amely egy antik asszonyfejet ábrázol, azoknak az asszonyoknak szól, akik a házasságuk első évében megfelelnek az anyai kötelességnek és megajándékozzák Franciaországot egy leendő új állampolgárral. Ez már beneficiummal is jár: akinek

elő és felolvastatta a függőben maradt interpellációk jegyzékét.

Ugron Gábor megsűrgette az interpellációkra adandó miniszteri válaszokat.

Perczel Dezső utal arra, hogy az elnökség evidenciában tartja a kérdéseket és esetről-esetre értesíti róla a kormányt.

Andrássy Tivadar gróf, Rakovszky István és Szentiványi Árpád mint az állandó összeférhetetlenségi bizottság tagjai letették az esküt.

Lukács László pénzügyminiszter előterjesztette az újabb indemnitásról szóló törvényjavaslatot, amelyben újabb két hónapra szóló felhatalmazást kér a kormány. Kéri a javaslat kinyomtatását és annak a pénzügyi bizottsághoz való utasítását.

Ugron Gábor azt kívánja, hogy a képviselőház csütörtökön ülést tartson és napirendjére tűzze a kérvényeket.

Tisza István gróf miniszterelnök szerint addig, míg a delegáció teljesen be nem fejeztetett, ülést kérni nem lehet. Valószínű azonban, hogy a képviselőház csütörtökön vagy pénteken már rendes ülést tarthat.

Madarász József az interpellációkra adandó válaszok napirendre tűzését is kívánja.

Tisza István gróf miniszterelnök fenntartja előbbi kijelentését, amelyekbe Ugron Gábor is belenyugszik.

A jegyzőkönyv hitelesítésével az ülés véget ért.

A hadügyi költségek.

(A magyar delegáció plenáris ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 4.

A magyar delegáció ma folytatta szombaton félbeszakított tárgyalását. Elnök: Széll Kálmán. A közös kormányt Pitreich lovag hadügyminiszter és Spaun báró tengernagy, a magyar kormány részéről jelen voltak: Tisza István gróf kormányelnök és Lukács pénzügyminiszter.

Napirenden van a hadügyi költségvetés folytatási tárgyalása. Ezt megelőzően megállapodnak, hogy az összeegyeztető albizottság két tagját a mai ülés végén választják meg.

Lovász Márton az első szónok a hadügyi költségvetéshez. A nagy hadügyi költségekkel foglalkozik s nem lát összefüggést a hadügyminiszter és a külügyminiszter nyilatkozatai között. A hadügyminiszter sürgeti a beruházásokat, a külügyminiszter pedig azt hangoztatja, hogy kilitás külgügyi bonyodalmakra nincs. A refundálási elmélet ámitás. A hadügyminiszter a nagyhatalmi állásra hivatkozik. Az, hogy egyes katonai tetsolyba százzal több tölteny van, az sem nem teremti meg, sem nem öregbíti a nagyhatalmi állást.

vagyoni viszonyai olyanok, hogy rászorul az állam támogatására, husztól ötven frankig terjedő segélyt kap a gyermekágy költségeire, meg a gyermekkelengye beszerzésére.

A harmadik érme a második gyermeknek szól. Kétszer olyan nagy, mint az előbbi kettő és igényes oktatást biztosít a gyermeknek Franciaország valamennyi tanintézetében.

A negyedik érme, amely a négyeszes gyermekáldást jutalmazza, aranyból van, egy szép női fejet ábrázol, díszes palmaággal. Itt már évi hatvan frank segély is van biztosítva minden egyes gyermek nevelésének költségeire, egészen a betöltött tizenharmadik esztendőjéig.

Az ötödik, a nagy aranyérem, mindazoknak az anyáknak szól, akik hat gyermeket hoztak a világra és az imént említett föltételek mellett száz frankot is biztosít minden gyermeknek. Azonfelül pedig — s ez lesz a tervezetnek leg-szebb része, ha megvalósul — a politikai jogok gyakorlását is megadja majd az illető anyának.

Az egész dolog egyelőre még csak a tervezés stádiumában van, de hogy komoly a szándék, mutatják a készülő medalljak. S ha van is valakinek kifogása az érdemrendek ellen, a kitüntetésnek ez a módja aligha talál majd kifogásra: mivelhogy olyan érdemet jutalmaz, amelyben nem a hűség legyezetetésének jut az oroszlanrészt.

Majd azt fejtegeti, hogy arra az esetre, ha éjszakra nagy ütközetet vesztené a monarchia, akkor Magyarország társa, nyitva az ellenségnek. Sohsem történt gondoskodás megfelelő védő vonalról. A jelen helyzetben bármily súlyos áldozatokat hozunk is, biztosságunk megvédve nincs. Lebegjen a hadügyi vezetőség szeme előtt az ország biztossága. Ezt azonban nem látja és már azért sem szavazza meg a költségeket. De nem szavazza meg azért sem, mert a hadseregnek szelleme még mindig idegen. Történt ugyan erre egy lépés, de hol a garancia, hogy a megígért reformokat komolyan hajtják végre? Nemcsak, hogy nincsen garancia, ellenkezőleg már is látható, hogy azokat az ígéretek redukálni akarják. Mindezeknél fogva a hadvezetőség iránt bizalommal nincsen és ennél fogva nem szavazza meg a költségvetést.

Keglevich István gróf a következő szónok, ki elsősorban az előadó jelentésével foglalkozik. Majd kifejtette aggodalmát a hadügyi költségekkel szemben, mindazonáltal nem szavazott ellenük.

Wilczek Frigyes gróf a hadügyi költségek ellen beszélt röviden és mert elviselhetetlen terkeket rakna a nemzet vállára, nem fogadja el azokat.

Elnök az ülést a képviselőház ülésének tartamára fölfüggeszti.

Jekelfalussy altábornagy a hadügyi kormány nevében kijelenti, hogy a költségek emelésére elodázhatatlan szükség volt; nem a háborúra való előkészület, hanem a védelmi állapot meg-erősítése miatt.

A részletes tárgyalásnál többen szólaltak fel, a kiknek kérdéseire és kifogásaira Tisza István gróf miniszterelnök adta meg a felvilágosítást.

A delegáció plenáris ülése elfogadta a rendes és rendkívüli hadügyi költségvetést, valamint a rendkívüli hitelre vonatkozó javaslatot.

Az aradi mészárosok és a húsárak

(A mészáros és hentes-szakcsoport nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

A következő sorok közlésére Kérteünk föl:

Az Aradi Közlöny vasárnapi számában „Az aradi hús uzsora” címen közlemény jelent meg, amely azt a vádat veti szemére az aradi mészárosoknak és henteseknek, hogy dacára a marhafelhajtás növekedésének és a marhaárak állítólagos csökkenésének, a hús árakat nem akarják leszállítani.

Ezzel szemben az igazság érdekében kénytelenek vagyunk az aradi mészárosok és hentesek szakcsoportjának megbízásából kijelenteni, hogy fölöttebb nagy tájékozatlanságának jelét adta az, a ki a tekintetes Szerkesztőseget ez irányban informálta. Való ugyan, hogy Aradon a legutóbbi hetipiacon az eddiginél nagyobb marha felhajtás volt, azonban a felhajtás csupa sovány, vágásra nem alkalmas és különösen az aradi közönség igényének meg nem felelő állatokból állott. Az aradi mészárosok és hentesek, hogy a közönséget az eddigi mértékben, úgy, a mint azt fölünk megköveteli, kielégítsék, s a panaszokat kikerüljék, szükségleteiket ma ott kénytelenek fedezni, a honnét a bécsi és budapesti piacok szerzik be, a föld-birtokosoktól, nagyobb állattenyésztőktől. Hivatkozhatunk e tekintetben Arad és Csanádme-gye összes nagyobb birtokosaira. Hogy az aradi mészárosok nem a közönség rovására szövetkeztek az árak felemelése dolgában, hanem ennek egyöntetű kimondására a végső, elkerülhetetlen szükség, egzisztenciájuk megmen-tése indította őket: arra nézve könyveinkkel vagyunk hajlandók igazolni, hogy az aradi mészárosok és hentesek mindegyike két év óta vesztességgel dolgozik, s ugyanezen idő alatt körülbelül 10—15 mészáros és hentes na-gyott föl iparával.

Végül, tisztelettel bár, de önértünk tel-jes sulyával, kénytelenek vagyunk a csöndben használt, s bennünket, eddigi működésünket, s a szakcsoport tekintélyét meg nem illető hús-uzsora kifejezést határozottan visszautasítani. A ki szakcsoportunk működését figyelmen-nel kísérté, a ki tudja, hogy a közönség érdekel

szolgálatában gyakran áldozatokat is hoztunk, s talán az aradi piacnak is némi szolgálatokat tettünk, — az el fogja ismerni, hogy a *huszszor* oly erős szó, amelyet még a fölünk nem függő, általános drágaság miatti elkeseredés sem indokol. Mindenesetre könnyelmű eljárásnak kell tartanunk annak részéről, aki a t. Szerkesztőséget informálta, hogy a helyzet valódi ismerete nélkül oly vádakat dob a közönség elé, amelynek az iparosság egy egész csoportját minden ok nélkül tisztességében meggyanúsítják. Ez ellen tiltakoznunk kell.

Nyugodtan jelenthetjük ki s ígérhetjük meg, s ez ígéretünknek állani is fogunk, hogy a mely pillanatban a körülmények, a melyekkel számolni tartozunk, előnyösebbre fognak változni, s a husáratat leszállíthatjuk, mi azt haladék nélkül, talán még más piacokat megelőzve, meg fogjuk tenni.

Arad, 1904. június 6.

Az aradi mészárosok és hentesek szakcsoportja nevében:

Rothmüller Ferenc, Glück Károly,
a hentesek képviselőiben, elnök.

TÁVIRATOK.

Merénylet egy balkáni vonat ellen.

Konstantinápoly, június 6. Tegnap este 8 órakor az Üszkübből Szalonikba menő postavonat podgyázkocsija *Geugeli* és *Gemendse* között robbanás folytán elpusztult. A robbanást a kocsik belsejében valószínűleg pokolgép idézte elő. A vasuti személyzet közül egy ember *szörnyethalt*, egy pedig megsebesült. A vasuti vágány is megrongálódott. Hilmi basa szigorú vizsgálatot rendelt el. Téves az a híresztelés, hogy Müller lovag udvari tanácsos, osztrák-magyar polgári ügyvivő a robbanáskor a vonaton volt. Müller udvari tanácsos tegnap rövid szabadságra Bécsbe utazott.

A vasutasok sztrájk-bizottsága a bíróság előtt.

(A tárgyalás harmadik napja.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 6.

A tárgyalás mai, harmadik napja iránt még fokozottabb volt az érdeklődés. A tárgyalást a bíróság a mai napon már a tágas esküdtzéki teremben folytatta. A hallgatóság padsorai zsúfolásig telve voltak érdeklődő vasuti alkalmazottakkal. Ma folytatták a vád tanuinak kihallgatását.

(Uj tanuk berendelése.)

Dr. Gesztli kir. ügyész becsatolja a Máv. igazgatóságának felhatalmazását, amelylyel megengedte a tanuként beidéztet máv. hivatalnokoknak a vallomástételt. Ezenkívül több hivatalos iratát csatolja be az igazgatóságnak a sztrájkra vonatkozólag. Bejelenti továbbá, hogy három beidéztet rákosi tanu kihallgatásától eláll, de két újabb tanut kér beidéztetni; ezek: *Pesta Frigyes* és *Tábori Kornél*, akiket arra nézve kér kihallgatni, hogy *Turchányi* és *Kacsó* a sztrájkot megelőzőleg izgattak és bujtogattak?

Az ügyészi indítvány felszólalásra provokálta a védőket. Dr. Vázsonyi Vilmos, dr. Gál Jenő, dr. Polónyi Dezső, dr. Rácz Dezső tiltakoztak az ügyészi indítvány ellen, illetve kérték, hogy a bíróság előbb közölje velük azokat a körülményeket, amelyekre a tanuk kihallgatva lesznek. Az ügyész által mellőzni kért rákosi tanuk közül dr. Vázsonyi egyedül *Falkenstein Miksa* tanu kihallgatásához ragaszkodik.

Dr. Pollacsek Sándor négy tanut jelent be arra nézve, hogy a 18-as bizottság künn a Zuglóban a sztrájk első napján szavazás útján választotta meg, még pedig olyan listáról, a melyen huszonhárom jelöltnek a neve rajta volt.

A bíróság tanácskozássra vonult vissza, s mintegy egy órai tanácskozás után az elnök kihirdette a törvényszék végzését.

E szerint tudomásul veszi a máv. igazgatóságának felhatalmazását, megengedi az ügyész

által kívánt két és dr. Pollacsek védő által kívánt négy újabb tanu kihallgatását, akiket a délutáni tárgyalásra megidéző. Ugyazintén elrendelte *Falkenstein Miksa* tanu kihallgatását. Együttal kimondotta a törvényszék, hogy az ügyész által átadott táviratok a bűnpör irataihoz csatolandók és a védelemnek alkalom nyújtatik ezek betekintésére. Végül elrendelte a bíróság, hogy a posta és távirda igazgatóság megkeressék azon táviratok kiadására, amelyeket a 18-as bizottság feladott. Ez ellen dr. Györfly védő semmisségi panaszt jelentett be.

(Egy rendőrfelügyelő vallomása.)

Kolossa Géza rendőrfelügyelő az első tanu.

— Ismeri ön a vádlottakat?

— Igen.

— Potniczát is?

— Igen, ez az (rámutat Potniczára).

— Minő részt vett Potnicza a sztrájkmozgalomban, tud arról?

— Tagja volt a 18-as bizottságnak.

— Tui ön arról, hogy Potnicza lemondott ezen tagságáról?

— En csak akkor tudtam meg, mikor már le volt tartóztatva.

— Hogy ő milyen aktív részt vett a 18-as sztrájkbizottság működésében, tud ön arról?

— Nem. En csak azt tudom, hogy április 28-án én kiutasítottam a pályaudvarról, mert tudtam, hogy tagja a 18-as bizottságnak. Ekkor ő szóval mondta, hogy már leköszönt a tagságáról.

Ügyész: Tud-e arról, hogy Sarlay és Turchányi mikor értesültek a főkapitány határozatáról?

— 19-én délután, mikor fel lettek függesztve.

— Hány óra tájban tudták meg a fel függesztést.

— Délután 4—5 óra között.

Dr. Rácz Dezső: Mikor zárták el a pályaudvart az alkalmazottak elől rendőrileg?

— 20-án reggel.

— Jelentkezett Potnicza a szolgálatra.

— Ugy emlékszem igen. Jelentkeztek sokan, de ezeket sem eresztették be.

— Rendőrileg el voltak zárva a kapuk?

— Igen, de volt egy kis ajtó, amely előtt egy rendőr állott s amelyen a vasutasok bemehettek jelentkezni az állomásfőnök szobájába.

Turchányi a tanuhoz: Izgatott voltam én, mikor a felfüggesztésemet tudatták velem s én megjegyeztem: majd folytatása lesz a dolgnak!

Tanu: Nem volt izgatott, sőt mosolygott.

Sarlay a tanuhoz: Igaz-e az, hogy engem, akinek benn a pályaudvaron volt a lakásom, nem eresztettek be még a lakásomba se?

— Igaz.

Potnicza: Emlékszik-e tanu arra, hogy engem, mikor ki akartam a gyorsvonattal menni Rákosra, tanu ur a pályaudvaron kérdőre vont, van-e igazolványom. En erre elővettem a vasuti rendes igazolványomat s felmutattam a tanu ur előtt. Tanu ur el akarta venni tőlem, de én nem adtam oda. Erre aztár karon fogott s felkísért a felügyelői irodába s itt félórát kihallgatás után tudomra adta, hogy ki vagyok tiltva a pályaudvarról. Ekkor tudtam csak meg, hogy a pályaudvarra való belépésre külön igazolványok vannak kibocsátva.

— Igaz, ez így volt.

Dr. Miklós Gyula: Tudja tanu ur, hol van a 182-ös sz. órház?

— Igen.

— Rendes bejárat ez?

— Nem, csak a pályamunkások számára való.

— Ez is el volt zárva?

— Igen.

Dr. Landler Jenő: Izgatott Sarlay kinn a pályaudvaron?

— Erről nincsen tudomásom.

— Nagy befolyással birt Sarlay, mint volt főnökhelyettes, a pályaudvar alkalmazottaira.

— Igen.

— Felhasználta ezt arra, hogy a szolgálat megtagadására bírja őket.

— Erről nem tudok.

Kacsó: Be lehetett a mozdonyszemélyzetnek jutni 20-án a pályaudvarra.

— Ha jelentkezett, igen.

Kacsó: Akár 100 tanuval is tudom bizonyítani, hogy 20-án már senkit sem eresztettek be a pályaudvarra.

Kolossa felügyelőt letett vallomására megeskették.

Ot perc szünet kövekezett.

(Elnök és ügyész.)

Szünet után a délelőtti megidézetek közül több tanut hallgattak ki, közöttük *Farbenheimot*, a ki a sztrájk idején, a pályaudvaron elkövetett bűncselekmény miatt ez időszert fogva van. *Farbenheim* kihallgatása alatt, a ki különben semmi terhelőt sem tudott mondani a tízenhármass bizottságról, szóváltás támadt az elnök és az ügyész között.

Az ügyész figyelmeztette a tanut, hogy a rendőrségnél történt kihallgatása alkalmával egészen mást mondott, mint a főtárgyaláson. Kezdte fölolvadni a rendőrség előtt tett vallomást, a mikor az elnök félbeszakította az olvasást és tiltakozott az ellen, hogy az ügyész valamely hivatalos jegyzőkönyvet olvasson föl, anélkül, hogy ezt a tárgyalás elnöke elrendelné.

Az ügyész erre kijelentette, hogy nem hivatalos jegyzőkönyvet, hanem magán uton szerzett följegyzéseket olvas föl; s ezzel aztán a szóváltás véget ért.

A délután során több hivatalnokot hallgattak ki, a kiknél a sztrájkra vonatkozó táviratokat föladták. A hivatalnokok azt vallják, hogy a táviratok feladási állomásait nem lehet konstataálni, mert azt az egyes állomásokon hamisan jelezték.

A tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Kölcsey-egyesület tegnap, vasárnap délelőtti tartotta meg *Varjassy* Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő elnökle alatt rendezévi közgyűlését a kereskedelmi- és iparkamara kistermében. Megnyitó beszédében az elnök örömmel emlékezett meg arról, hogy az egyesület muzeumának és könyvtárának rendezése ügyében kedvező fordulat állott be. A muzeumok országos főfelügyelősége ugyanis július hónaptól kezdve bizonyos évi hozzájárulást folyósít s az egyesületnek egy hozzáértő muzeum- és könyvtárort bocsát a rendelkezésére, a ki még a nyár folyamán megkezdte működését. Ezután *Somogyi Gyula* dr., az irodalmi szakosztály alelnöke mondott érdekes és szép emlékbeszédet *Jókai* Mórról. A tetszéssel fogadott beszéd nyomtatásban, az egyesület évkönyvében is meg fog jelenni. *Szöllösi* István titkár az egyesület múlt évi zárszámadását és jövő évi költségvetését terjesztette elő. A költségvetés tárgyalása során örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy az aradmegyei iskolák most már állami támogatásban részesítették, az évente e célra fordított segélyösszeg felszabadul s az egyesület ezt az összeget irodalmi célokra s könyvtár gyarapítására fogja felhasználni. Ezután elhatározta a közgyűlés, hogy a monografia tulajdonjogáról lemond és azt a monografia bizottságnak engedi át. *Nesnera* Aladár azt az indítványát terjesztette elő, hogy az egyesület az irodalmi szakosztály révén igyekezzék a vidék értelmiségét szorosabb kapcsolatba hozni s e célból rendezzen a vidék nagyobb helyein irodalmi estélyeket. Az eszmé megvalósításával a közgyűlés az irodalmi szakosztályt bízta meg. A számvizsgáló bizottságba beválasztották *Kneffel* Lajost és *Maresch* Gyulát. Végül *Szántay* Lajos építész bemutatta a kuiturpalota véglegesen kidolgozott tervét, melyeket az egyesület legközelebb a törvényhatóság elé terjeszt.

(*) Az önkéntes tűzoltóegylet közgyűlése. Az aradi önkéntes tűzoltó egyesület tegnap délelőtti tartotta a városházán évi rendez közgyűlését. Az évi jelentés jelentősebb része az, mely a tüzesetekről és a szolgálattételről számol be. E szerint az elmúlt évben az önkéntes tűzoltók a

színházban 860 tűzörségi szolgálatot teljesítettek és 29 tüzesetnél működtek közre az oltásban és mentésben. A jelentés tudomásul vétele után *Műlek Lajos* örökös tb. főparancsnokká; *Herold Gyulát* tb. taggá, *Román Vilmost*, *Róssa Gézá*t és *Ambró Istvánt* tb. szakasparancsnokokká választották meg. Bejelentette az elnök, hogy az elmúlt évben *Mihályovics Gyula* és ifj. *Buzáky Gyula* szakasparancsnokok részt vettek a Budapesten tartott tisztképző tanfolyamon és a tiszti vizsgát sikerrel letették. A parancsnokság előléptette Szász Dénest őrsparancsnokká, Tóth Józsefet rajvezetővé, Brandt István, Dokmanov József, Mészáros József, Tuz Károly és Opricz Pált őrsvezetőkké, Schveffel Ferencet pedig csővezetővé; az országos szövetség központi választmánya *Műlek Lajos* főparancsnokot, *Buzáky Gyulát* és Szász Dénest XXV. éves, Péterffy Antal helyettes főparancsnokot, Stankovics Milos tb. főparancsnokot, Panker Viktor osztályparancsnokot és Román Vilmos szertárnokot XX. éves szolgálati éremmel tüntette ki. Az ezután megejtett tisztujítás szerint megválasztott parancsnokká: *Műlek Lajos* dr., alparancsnokká: *Panker Viktor*, titkárrá: *Rubenescu Ágoston*, szakasparancsnokoknak: *Mihályovics Gyula*, ifj. *Buzáky Gyula* és *Faragó Béla*, szertárnoknak: *Román Vilmos*, orvosnak: *Schusztar Henrik* dr., mérnöknek: *Herling Gyula*, pénztárnoknak: *Gedeon János*, számvevőnek: *Pöhm János*, sebésznek: *Kristóf György*, parancsnoksági tagoknak *Péterffy Antal*, *Stankovics Milos* és *Tenner József*, a számvizsgáló bizottságba pedig *Heinrich Sándor* elnöklété alatt *Daimel Lajos* és *Guttmann Samu*.

Rózsáünnep a fővárosban.

(Népműveltség a Margitszigeten.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

Budapest tündérvárosában, a Margitszigeten vasárnap rózsáünnep volt. Az ünnepet a József királyi herceg védősége alatt álló Szanatórium-Egyesület rendezte és megjelent, azt lehet mondani, részt vett benne egész Budapest. Hatalmas programot állított össze a rendezőség, de az ünnepség legnagyobb díszje, látványos mégis maga a közönség volt. Ekkora sokadalom egyszerre talán még soha sem volt szent Margit szigetén. Délről k-zdve egész este hat óra tájig gyalog, kocsin, hajón, villamoson órák hosszat valóságos emberfolyam hömpölygött, a jegykiadó állomásokon, a hidfőnél és könyöklőnél akkora volt a tolongás, hogy igazán szükség volt a rendőrökre. Érdesség és szépség dolgában semmi más látnivaló e hullámzó sokadalommal nem versenyezhetett.

A szigetet az ünnepségre dusan földíszítették. A hidhajlás két oldalát lampion-füzérrel és sűrű zászlósorral szegték be. A sziget csucsán hatalmas diadalkaput emeltek, csillogó aranyos paizsekkel és lombdíszítéssel. A nagy földött bejáró előcsarnokát aranyozott drapériával ékesítették, itt fogadta a rendezőség *József és József Ágost* királyi hercegeket, akik délután öt órakor érkeztek. Sok ezernyi tömeg riadó éljenzéssel köszöntötte őket. *József* királyi herceg *Lukács György* dr. békésmegyei főispán, az egyesület elnökének üdvözlésére néhány barátságos, szíves szóval válaszolt és örömeinek adott kifejezést, hogy ilyen hatalmas, szép közönség jött el az ünnepre. A királyi hercegekkel egyidőben érkeztek *Lobkovitz* herceg, feleségével, *Hadik-Barkóczy* Endre gróf és a felesége és *Andrássy Géza* gróf, aki automobilon jött gyönyörű leányával.

A királyi hercegek és társaságuk először is a sporttelepen fölállított színpad elé mentek, a melyen a *Népszínház* művészei és művésznői rendeztek ének, tánc és szavalati előadást. *Komlósi Emma*, *Raskó Géza*, *Szirmai Imre*, *Dóri Margit*, *Rédey Szidi*, *Bárony René*, *Szécsi Rózi* énekeltek, *Kápolnai Irén*, *Kovács Mihály*,

Pázmán Ferenc táncoltak, *Petrás Sári* szavalt. Egy másik színpadon a kis *Hajós Mariska* utánczott nagy ügyességgel ismert művésznöket. A Magyar Színház személyzete Tarka Színpadot rögtönzött. Ennek is volt tengernyi közönsége. A baloldali Dunaágon ezalatt hat éves egyesület csónakos csapatai vonultak el gyönyörű rajban a csillogó víz hátán. Az alsósziget vendéglő előtt gyermek-szépségverseny volt, a sporttelep főtér részén pedig nagyon mulatságos, tréfás bikaviadal: kasírozott bikával. Közönség, hála a rengeteg tömegnek, dusan telt mindenfelé. A katonabandák se pihentek, a zene folyton szólt. A műsor utolsó száma a *tűzijáték* volt. Durrogtak a rak ták és színes sűrű csillagok, bombák kavarogtak a levegőben. Azután, kilenc órakor, megszólalt a *takaró* hangja: de a közönség még tömegben hömpölygött később is az ünnepi színpadon.

Az ünnep nagy jóvedelmet hozott a Gyulán létesítendő tüdővész-szanatórium javára.

Az orosz-japán háború.

(Kurokit elfogták?)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 6.

A háborúra vonatkozó táviratok között van egy, a mely szenzációs lenne, ha már megerősítésre jutott volna. Párisba érkezett a hír, hogy *Kuroki* tábornokot, a japán fővezért, Kuropatkin legyőzőjét, az oroszok foglyul ejtették. A hírt eddig se hivatalos formában, se más hírforrások jelentéseiben nem erősítették meg, s így nincs kizárva, hogy ez a hír csak az oroszbarát franciák óhajta, a melyet mindjárt a megtörtént események pozitív alakjába burkoltak.

Mai távirataink ezek:

Tokio, június 6. (Reuter.) Azokról a csatározásokról, a melyek május 30-án történtek *Port-Adams* előtt, a következő részletek érkeztek: A japán lovasság Csudzialungban kutatva azt észlelték, hogy a kozákok megszállták *Cseliszut*. Az erre kiküldött gyalogság és lovasság megverte az oroszokat, kiknek három lovasszázadjuk volt és üldözőbe vette azokat. Dsanziatunnál még két lovasszázad csatlakozott az oroszokhoz. A japánok újból megtámadták őket és ismét elfűzték. A mildon az oroszok Lungvungmiaonál újabb öt század gyalogsággal és egy ütő tábori tüzérséggel erősödtek, a japánok harmadszor is megtámadták őket. Az oroszok erre visszavonultak Dsanziatunba. Mindkét fél lovassága hétfő éjjel figyelemmel kísérte egymást.

Tokio, június 6. (Reuter.) Egy japán torpedónaszádbomboló tegnap a Santao-szigeteknél nagy aknákat fedezett fel és felrobbantotta azt. A japánok avval vannak elfoglalva, hogy a talienvani öblöt megtisztítsák az aknáktól és a célra kosírói buvárokat használnak fel.

Tokio, június 6. A *Kiliak* nevű orosz ágyunaszádot *Port-Artur* közelében egy japán torpedó elsüllyesztette.

Páris, június 6. Ide érkezett jelentés szerint *Kuroki* japán tábornokot, a japán szárazföldi hadsereg vezérét, az oroszok elfogták. A hír még megerősítve nincsen.

Páris, június 6. Keletáziából az a hír érkezik, hogy az orosz hadseregben az újabb csapatmozgósítások igen nagy elégtelenséget idéztek elő. Számosan ellene szegültek a mozgósítási parancsnak. Tizenkét katonát, a kik a 33. és 34. ezre-

det lázadásra akarták bírni, fűbelőttek. A jelenségek oly komolyak, hogy a fekete tengeri kormányzóság katonai főparancsnoka és Kíev kormányzója Szentpétervárra utaztak, hogy jelentést tegyenek az eseményekről.

Csifu, június 6. Az itteni orosz követ azt a hírt kapta, hogy *Talien-van*-nál egy uszó akna elsüllyesztett egy orosz hadihajót.

Aradi iparosok gyűlése.

(Vásárhelyi Béla üdvözlése. — Az ipartörvény revíziója. — A vashidak és a helyi ipar. — Az általános sztrájk.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

Az aradi ipartestület előjáróságának ma délután érdekes fontos tárgyakban bővelkedő gyűlése volt. Nevezetessé tette a gyűlést, hogy több, nem pusztán az iparosságot, hanem az általános közérdeket illető tárggyal foglalkoztak. Így napirenden volt *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tagnak Arad jövőjéről írott tanulmánya, a melynek tendencióját az iparosság nagy elismeréssel és lelkesedéssel fogadta, s elhatározta, hogy ezt előtte küldöttségileg juttatja kifejezésre. Állást foglaltak abban is, hogy az aradi vashidak munkája az aradi iparnak jusson részüln. Az ülés a következőképp folyt le:

Glück Károly helyettes elnök a gyűlést megnyitva, sajnálattal emlékezett meg *Berán Antal*, a testület elnökének gyöngékedéséről, a melynek folytán a gyűlést ő vezeti. Jelentést tett arról, hogy *Németh József* püspök látogatása alkalmával az ipartestület küldöttségileg tiszteltgett előtte és vett búcsút tőle, bejelentette az aradi kereskedelmi és iparkamara átiratát, a mely szerint a kereskedelmi miniszter az összes hazai ipartestületeknek hivatalos levelezéseikre portómentes éget adott.

Végül előterjesztette több hazai ipartestület üdvözlő levelét, a melyet az aradi testületnek a *sztrájkmozgalmak* tárgyában küldött memorandumára vonatkozólag intéztek, s bejelentik a mozgalomhoz való csatlakozásukat. Az előjáróság ezen jelentéseket tudomásul vette.

Az elnök ezután meleg szavakkal emlékezett meg *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tag, az arad-csanádi egyesült vasutak vezérigazgatójának *Arad jövője* címen írt röpiratáról. A röpirat oly kérdésekről szól, a melyek megoldásának szükségét az aradi iparosok érzik legjobban. Az arad-csanádi egyesült vasutak vállalata, azóta, hogy a legelső sínpárt lefektette, új fordulatot adott a város és a megye forgalmi életének; legújabbán pedig, tizenöt millió korona részvénytőke-emelésekkel ipari befektetéseket: motoros kocsik beszerzését és épületek emelését határozta el. Maga az a terv, a melyről *Vásárhelyi Béla* röpirata szól, Arad forgalmat van hivatva föllendíteni, s ezzel az iparnak nagy támogatást nyújtani.

Az elnök, valamint *Kiss Ferenc* titkár javaslatára az előjáróság kimondta, hogy *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tagnak a tervért elismerést, eddigi működéséért pedig köszönetet szavaz, s fölkéri őt Arad forgalmának és ipari életének további támogatására. E célból holnap, *hedden délelőtt tizenegy órakor* az előjáróság küldöttséggel tisztelg *Vásárhelyi Béla* előtt.

Az Országos Iparegyesület átiratban közölte az összes hazai ipartestületek nevében *Hieronymi Károly* kereskedelmi miniszterhez és az országgyűlés képviselőházához intézett fölterjesztését. Ebben megsürgetik az önálló vámtarület behozatalát s az ipartörvény revízióját (fölemlítve, hogy husz év óta, a mióta az ipartörvény érvényben van, Németországban ép heted-

szer vették revizió alá a birodalmi ipartörvényt) a házasság ügy rendezését, a fegyver- és szabá-
lyozását, ipartestületek hatáskörének kibővítését.
Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter csu-
pán az ipartörvény reviziója dolgában válaszolt,
tudatva, hogy az *küszöbön van*; a belföldi anyag
teljesen rendezve van, s a külföldi anyag
rendezését is rövidesen befejezik, a mire az új
törvénytervezetet az illetékes ipari és egyéb szak-
testületek képviselőiből álló ankét elé terjesz-
tik megvitatás végett. Az átiratokat a testület
tudomásul vette.

Az aradi Weitzer-féle vasöntő- és waggon-
gyár az iránt kereste meg a testületet: hasson
oda, hogy az Aradon létesítendő *vashidak* a he-
lyi ipar igénybe vételével, tehát az ő gyáruk
által készíttessenek el. Hivatkozik a gyár arra,
hogy öntődéje és hidépítő-osztálya oly színvona-
lon áll, hogy a legnagyobb arányú hidak épí-
tésére alkalmas. Kéri a gyár az ipartestületet,
hogy a városnál támogassa a gyárnak ily irá-
nyu ajánlatát. Ezt az ipartestület természetesen
örömmel mondta ki, s elhatározta, miszerint át-
ír a városi tanácshoz és a törvényhatósági bi-
zottsághoz, hogy a hidak építésével az aradi
vállalat, a waggongyár bizassék meg.

Majd szó került a tegnapi befejezett általá-
nos sztrájkról. Az előadón kívül több felszólaló
hangoztatta, hogy az általános sztrájk aránylag
oly gyorsan befejeztetett, s hogy annak kitörése
és lefolyása a közcsend és a polgárok békéjé-
nek megzavartatása nélkül történt, a hatóságok
előrelátó, gyors és erélyes intézkedésének, s
önfeláldozó munkájának köszönhető. Az előjár-
róság elhatározta, hogy ezért az iparosság há-
láját és elismerését tolmácsolja *Institúris* Kál-
mán polgármester és *Sarlot* Domokos főkapitá-
nyának, akik előtt, ugyancsak holnap délelőtt,
küldöttségileg fog tisztelegni. A főkapitányt
egyben fölkéri, hogy a rendőrség mindazon
tisztviselőinek, akik az általános sztrájk nap-
jaiban éjjel-nappal dolgoztak a csend megóvá-
sán és helyreállításán, szintén az iparosság há-
láját hozza tudomásra.

Az ipartestület könyvtárának száz kötettel
leendő gyarapítását határozták el; *Kiss* Ferenc,
a testület buzgó titkárának egészsége helyreál-
lítására hat heti szabadságot adtak és helyette-
sítésével *Faragó* Béla ipartestületi ellenőrt biz-
ták meg. Majd elhatározták, hogy a következő
két hónapban, hacsak rendkívül fontos körü-
lmények nem fogják indokoltá tenni, nem tar-
tanak ülést.

Az ülés, a melyen az iparhatóság részéről
Zubor Andor iparhatósági biztos volt jelen, az
elnök elzetésével ért véget.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: Józsi, bohózat.
Szerda: Drótosztót, operette.
Csütörtök: Takarodó, dráma.
Péntek: Asszonyregement, operette.
Szombat: Tiszteletes ur, bohózat.

* A két árva. Ordító padok mellett egy
kőkorszakbeli darab meglepően jó, egyáltalán
nem nyári színvonalu előadásban: ez a mai
este. A két árva rémesen romantikus, és ro-
mantikusan rémes történetét nyolc képben, és
nyolc felvonással elszemvedni nehéz dolog:
de az előadás megérte, mert egyes kirívó erő-
telenségeken kívül minden úgy ment, mint a
hogy télen, a legerősebb szezonban kell men-
nie. Elsősorban *Zilahy*ról kell beszélni, akit
olyan ritkán látunk, hogy eseményszám-
ba megy, ha egyszer fellép. Helyesebben: a *Zi-
lahy* játékaról nem kell beszélni, mert az saját
magát dicséri. De valósággal csodálkozva lát-

tuk ma este *Aranyossy* Jankát, aki Henrietté
szerepében oly erős drámai talentumról tett ta-
nuságot, amennyit egy naivától — legyen az
drámai, vagy vigjátéki szende, — ritkán vár-
hatunk. Egyes jelenéseiben igazán kitűnő volt.
Ternyei és *Szaday* ugyancsak kitettek magukért.
Fóti Frida is excellált. A többiek közül *Bácsné*
és *Arkossy* érdemelnek említést. Az előadás igen
simán, szépen folyt. *Pákey* Margitot azonban
kár drámai szerepekben felléptetni, mert az
ember a legvadabb kánikulában is kénytelen
mosolyogni az ő drámai kitörésein. (b.)

* Műsorváltozás. Az *Asszonyregement* teg-
nap sikere arra indította *Zilahy* Gyula igazga-
tót, hogy az operettet e héten is műsorra
tűzze. Az *Asszonyregement*et pénteken adják
ötödször, ennél fogva a *Tiszteletes ur* című öne-
kes bohózat bemutatója szombatra h. lasztódik.
A műsor egyébként változatlan marad, csak a
Józsi és *Drótosztót* csinálnak helycserét.

* Az aradi színház új tagja. *Zilahy* Gyula a
téli szezonra az aradi Nemzeti színházhoz szer-
ződtette *Kiss* Irént, a szegedi színház kiváló
művésznőjét, aki anyaszerepekben a vidék
egyik legelső erőssége.

* Józsi. A vásott gyerekek örök mintaké-
pe a szellemesen gonosz *Józsi* holnap kedden
ismét elköveti csínytevését a nyári színpadon.
A szerepek mind a régi kezében vannak s a
címszerepet ezúttal is *Zilahy* Palika játssza.

Az általános sztrájk vége. Megegyezés a kőművesek között.

(A béke megkötése. — A munka megkezdődött.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

Kerek négy hete kezdődött meg az
aradi kőművesek sztrájkja, amely hossza-
dalmasságában talán első helyre kerül a
magyarországi bérmozgalmak történeté-
ben. Négy héten folyt a békéltetés, amely
fogalom valójában a legkeményebb harcot
takarja, és ez a négy hét, amelynek be-
fejező akkordja a rosszul inszenizált
általános sztrájk volt, hosszú időre fel-
bolygatta a munkásság nyugalmát, nagy
károkat okozott az aradi iparosoknak, és
még nagyobb károkat a munkásoknak.
Most, hogy már vége van a harcnak, ki-
mondhatjuk, hogy bár a sztrájk a „nin-
csen győző és nincsen legyőzött” jelsza-
vával végződött, de alapjában ez a moz-
galom csupa legyőzötteket teremtett. Nyer-
ni nem nyert egyik fél sem, csupán vesz-
teségről lehet szó. A sztrájk fegyvere
nem kiskorú munkásosztály kezébe való,
mert az derűre-borura, okkal és ok nélkül
használja, úgy, hogy jogos követelés ese-
tén sem nyeri meg a közönség rokon-
szenvét, ha abban már egyszer megrög-
zött az a hit, hogy a munkások vissza-
élnék a munkaszünettel. Ez a tanul-
sága egy négy heti harcnak.

A sztrájk befejeztével a teljes elisme-
rés adóját kell lerónunk a hatóságok erő-
lyes és gyors intézkedése, valamint kellő
óvatossága miatt, amelyre már jóval előbb
lett volna szükség. A rendőrség, különö-
sen az általános sztrájk kiütése óta em-
berfeletti munkát végzett; éjjel-nappal
szolgálatban voltak úgy a tisztek, mint
a legénység, és csupán most lehet látni,
hogy mennyire elcsigázta őket a szaka-
datlan munka. De kiválóan mégis *Stengl*
Andor iparfelügyelő, és *Zubor* Andor, ipar-
hatósági biztos érdemelnek elismerést. A
kik fáradságot nem ismerő buzgalommal
dolgoztak a kibontakozás megteremté-
sében.

A kőművesekről pedig csak annyit,

hogy ők ebben a harcban, amelyben rep-
reszáliákat, bojkottot akartak elérni, amely-
ben minden uton és módon be akarták
bizonyítani, hogy ők diktálnak a munka-
adóknak, ők ebben a harcban csupán a
saját gyengeségükről adtak tanubizony-
ságot. A munkaadók erős összetartásán
megtörött az igyekezetük. Mert a mun-
kás erőssége ilyen bérharcokban csak az
etikai alap lehet, az az etikai alap,
amely ennél a bosszúállásra irányuló harc-
nál teljesen hiányzott.

A béke megkötéséről a következő tu-
dósítást adjuk:

Az utolsó békéltetések.

Amint előre jeleztük, a kőművesek vasár-
nap reggel nagy számmal gyűltek össze a
sztrájkterületén, hogy titkos szavazással döntsék
el, vajjon elfogadják-e *Stengl* Andor iparfelügye-
lőnek azon indítványát, hogy megfelelő a mun-
kaadók és köztük fennálló kétféle differen-
ciát, végre ismét munkába álljanak. Mialatt
azonban a szavazás folyt, a békéltető-bizottság
sem nyugodott, hanem ülést tartott amelyen azon-
ban ugyancsak nem jött létre a megegyezés, mert
a munkaadók kijelentették, hogy nem enged-
nek többé egy jöttányit sem, a segédek meg-
bizottal pedig, amíg a sztrájkolókat határozatával
tisztába nem jöttek, ugyancsak nem akarták
álláspontjukat feladni. Délután a bizottság min-
den eredmény nélkül feloszlott.

Ekkorra már határozatba ment a sztrájkta-
nyán, hogy *belemennek a differencia-megosztásá-
ba*. A sztrájkolókat annál is inkább kényszerítve
voltak erre, mivel a többi szakszervezetek tag-
jai kijelentették, hogy hétfőn ismét munkába
állanak, mert nem akarják a kőművesek oka-
datolatlan makacssága miatt kenyerüket veszi-
teni. Sőt a kőművesek közül is sokan tudatták
a sztrájk vezetőivel az elhatározásukat, hogy
hétfőn visszatérnek a munkába, mert attól fél-
nek, hogy különben családjukkal együtt egész
télen a legnagyobb nyomorban fognak tengő-
dni. Ilyen körülmények közt nem maradt más
hátra, mint a kénytelen-kelletlen megadás.

Délután ismét összeült a békéltető bizott-
ság, ahol azután a munkaadók nagy nehezen
belementek az egy fillér engedménybe, mire a
munkások kiküldöttjei kijelentették, hogy ezzel
teljes volna a megállapodás, csupán egy pontot
kell még a mestereknek elfogadni: hogy az
idegen munkásokat azonnal elbocsájtják. A mun-
kaadók azonban semmi szín alatt nem akartak
ebbe belemenni, mire a segédek megbízottjai is
elálltak kívánságuk teljesítésétől. Ezzel meg-
lévén az egyezés, azonnal hozzáláttak annak
írásba foglalásához.

Az egyezmény.

Délután hat órakor végre hivatalosan is
megkötötték a békét. Írásba foglalták azt a
megállapodást, amelynek alapján a munkások
ismét felveszik eldobott szerszámaikat és az
írásba foglalt pontokat úgy a kőművesek, mint
a munkaadók 6-6 békéltető bizottsági tagja,
továbbá *Zubor* Andor iparhatósági biztos is,
aláírták. Az egyezmény feltételeinek szövege a következő:

1. A tíz órai munkaidő szigorúan be fog
tartatni.

2. Vidéken teljesítendő munkálatoknál
10% béremelés adatik, továbbá négy heten-
ként a munkálat színhelyére való utazási és
visszatérési költség, valamint a viszonyok-
hoz képest tisztességes lakás biztosítandó.

3. Kereskedelmi m. kir. miniszter ur
önagyméltóságának 1903. évi 43833. számú
rendeletével jóváhagyott, a kőműves munka-
val foglalkozó munkaadók és segédszemély-

zatuk munkarendje iránt alkotott szabályrendelet az összes munkálatoknál kifüggesztendő.

4. Akkord és csoport munkák megszüntetése.

5. Május 1. munkaszüneti napnak tekintetik.

6. Két éven alóli segédek órábéré 26 (huszonhat) fillér kezdőfizetéstől 28 (huszonnyolc) fillérig terjed.

7. Falazó és belső vakoló segédek órábéré 33 fillértől 39 fillérig terjed.

8. A vezető vaselhelyező, a vezető állványcsináló, lépcsőzet elhelyező, diszvakoló órábéré 39 fillértől 44 fillérig.

9. Jelen munkaszünetelésben részt vett bizalmi férfiak és többi segéd munkások folyó évi június hó 6-án reggel 6 órakor munkába visszavétnének és kizárólag azon okból, hogy a munkát 1904. május hó 9-én megszüntették: a munkából elbocsájtani — törvényben és szabályrendeletben meghatározott okokat kivéve — nem fogják.

10. Jelen egyezmény hatálya 1906. év május havában legalább két héttel előbb az iparhatóság útján történő közlés által bármelyik fél részéről megszüntethető, előbb nem.

Az egyezés kihirdetése.

A sztrájkantya hat óra tájban igen mozgalmas képet mutatott. A sztrájkoló kőművesek más munkásokkal vegyest nagy csoportokban hevertek a fák alatt, és valamennyien a legnagyobb izgatottsággal várták az utolsó tárgyalás eredményét. Sokan az asszonyukat, sőt gyermekeiket is elhozták, és az egész munkáscsapat arcán meglátszott, hogy valamennyien örülnek a sztrájk végének. Mert hogy vége lesz, azt egész biztosra vették.

Fél hét óra tájban érkeztek meg a békéltető bizottság tagjai. Teljes komolysággal haladtak át a hirtelen köréjük csoportosuló tömeg. Egyenesen a liceumkert széle mellett felállított asztal felé tartottak, ahol *Fechtmann* György, a békéltető bizottságba szombaton beválasztott tag erős csengetéssel hívta össze az összes jelenlevőket. Mikor valamennyien összegyűltek, *Fechtmann* felállott az asztalra, és harsogó hangon tudatta, hogy meg van a béke.

— Nem értünk el mindent, szaktársak, — mondta — mert nem volt bennük érzékenység, hogy megadták volna, amit kértünk, de hát most be kell érünk azzal, amit kaptunk.

Ezután pontonként ismertette az egyezményt, amelynek egyes passzusai között nagy örömet keltett a csoport és akkord munka eltörlése, a tíz órai munkaidő, és a május elsejének megünneplése. A munkadijaknál azzal vigasztalták magukat, hogy a fél krajcárt majd csak kiegészítik a munkaadók egy egészre. Ezzel szemben nagy lehangoltságot keltett *Fechtmann* azon jelentése, hogy az idegenből hozatott munkásokat tűrni tartoznak maguk között. Általában azonban, mintha mindenki valami lidércnyomástól szabadult volna meg: nevettek, kiabáltak mindannyian, sokan összeölelkeztek és csókolózkodtak.

— Az idegeneket majd visszaküldik, ha nem lesz szükség rájuk! — mondogatták valamennyien.

Ezután egy másik szónok, *Felleg* Gyula, megköszönte a többi munkástársak pártfogását s viszontszolgálatot ígért, ha netán náluk is kenyértörésre kerülne a sor. Majd így folytatta beszédét:

— Fájdalommal gondolunk azokra, kik miérettünk elzáratással, részben kitozcoltatással szenvedtek. Kérdés, hogy követeljük-e, hogy engedjék őket szabadon, mert előbb nem dolgozunk?

— Követeljük! — zúgták rá a többiek.

A vége azonban az lett a dolognak, hogy maga a proponáló kérte a munkásokat: ne helyezkedjenek a törvénnyel ellentétbe, mert az ugyanis hiábavaló lenne. Inkább rendezzenek gyűlést az elítéltek és eltoloncoltak javára. Ezt az indítványt persze a legnagyobb örömmel fogadták mindnyájan, mert így a szolidaritás is megmarad, meg a sztrájk is véget ér.

Ezután többen beszéltek, békés oszlásra, összetartásra és az országos szövetségbe való belépésre buzdítva a jelenlevőket. Negyed nyolcra azután üres lett a játszótér. A kőművesek hazatértek, hogy ma reggel ismét felvegyék a négy héttel ezelőtti eldobott szerszámot.

Minden csendes.

Mihelyt a városházán hírt vették, hogy a sztrájkantyáról széteszlottak a munkások, egyszerre helyreállott ott is a teljes nyugalom. A kivezényelt egy század gyalogságot *Burdea* kapitány visszavezette a várba, s ezzel a városháza felvette a szokott képét. A valóságos ezredirodává átalakított hivatalos helyiségekbe is visszavonult a régi rend.

Sarlot Domokos főkapitány a mai nap folyamán intézkedett, hogy a kirendelt harminc csendőr is visszamehessen rendes állomáshelyére, ami már ma este meg is történt.

Ma reggel az összes munkások beállottak a munkába. Noha tegnap az a hír terjedt el, hogy a waggongyár a sztrájkbalépett munkások egy részét el akarja bocsájtani, mivel szombaton sem állt vissza a munkába, ezt a hírt a waggongyár azzal cáfolta meg, hogy visszavette az összes jelentkezőket; egyébként úgy hirdik, hogy az összes munkások kijelentették, hogy amennyiben az elbocsájtások megtörténnek, ismét proklamálják az általános sztrájkot.

A hatóság részéről ma *Zubor* Andor iparhatósági biztos kocsin összejárta az összes nagyobb műhelyeket, valamint megtekintette az építkezéseket is. Mindenhol a legnagyobb renddel találkozott.

A Fodor és Reisinger cég építkezéseinél az idegen munkások még ma együtt dolgoztak a többiekkel. A munkaadók azonban megígérték ezeknek, hogy az idegeneket nyolc hét múlva visszaküldik Erdélybe. Valószínű azonban, hogy eddig sem kell várni az idegenek távozására, mert azok ma reggel kijelentették, hogy az utiköltség megtérítése esetén hajlandók abbahagyni a munkát. Az idegen munkások elbocsájtása különben teljesen felesleges, mert valószínű, hogy a nagyobb építkezéseket a sztrájk miatt most már csak idegen munkások segítségével lehet befejezni a kellő időre.

SPORT.

+ A bécsi Derby. A bécsiek nagyszabású sportünnepe vasárnap folyt le a Freudenau gyepén. Az udvar, a diplomáciai kar, a politikai körök, a hadsereg képviselői és a notabilitások egész serege adta meg az ünnep külső képét. Magyar szót természetesen most is igen sűrűn lehetett hallani a Freudenauban. Az idén a magyar tenyésztés legfőbb reménységét, *Mat* köhöge miatt még szombaton törölni kellett a derbyből s így nagyon kevés remény lehetett, hogy a nagy mérkőzésből magyar mén kerüljön ki győztesen. A papirosforma és a triálhírek *Trauttmansdorff* gróf lovára, *Con amore*-ra utaltak s alig volt kétség az iránt, hogy *Con amore* fogja a derby 100.000 koronáját megnyerni. Győzött is, de győzelme nem volt könnyű. *Keringő* meglehetősen nyomában volt és *Con amore* végül biztosan csak egy

hosszal tudott nyerni. *Prior* ugrott el *Keringő* és *Con amore* előtt. Csakhamar felváltotta *Con amore*, de az 1600 méteres startnál ismét *Prior* ment az élre és elől maradt egészen a fordulóig, a hol messze esett vissza. Innen *Con amore* *Keringő* kíséretében volt látható a frontban. Az egyenes pálya közepén *Keringő* ütni kezdte lovasa; a távolságoslopnál *Con amore*-t is erősen biztatnia kellett *Stern*-nek, s a ló mindössze egy hosszal érte el a célt *Keringő* előtt. A harminchetedik osztrák derby első díja ilyenképen osztrák tulajdonosnak jutott. *Con amore* győzelmének értékéből azonban sokat levon az, hogy *Blocksberg*-gel és *Ma*-val ezuttal nem találkozott; de sokat levon ez a körülmény az egész derby értékéből is. A győztest *Stern*, franciaországi sampion zsoké lovagolta.

+ Az Aradi Tornaegyesület választmánya kedden, június hó 7-én d. u. 6 órakor a liceumi tornacsarnokban ülést tart.

A város árlejtései.

(A felső leányiskola építési anyaga. — Az árva-ház szükséglete. — Bérbeadott városi telek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 6.

Arad város gazdasági széke ma délelőtti ülést tartott, amelyen több függő ügy elintézése mellett megtartották a Rákóczi-utcában emelendő felsőbbleányiskola építési munkálataira, és a városi szegényházban elhelyezettek részére a folyó évben szükséges ruhaneműek szállítására hirdetett árlejtéseket. Az árlejtéseknél több aradi iparos volt érdekelve.

A felsőbbleányiskola árlejtése a következő eredménnyel végződött:

A föld, kőműves, kőfaragó és elhelyező munkákat *Probst* Mihály kapta meg a 18444 84 fillérnyi kikiáltási árnál 10,6 százalékkal olcsóbb ajánlata folytán. Az ács munkákat *Schmidt* Lajos nyerte el; ajánlata 1,5 százalékkal volt olcsóbb a 3495 koronás kikiáltási árnál. Az asztalos, lakatos, mázó és üveges munkákat az 5744 korona 50 filléres kikiáltási áron 15,7 százalékkal alul *Stoll* Béla, a bádigos munkát az 1969 koronás kikiáltási áron 15 százalékkal alul *Göncsi* J. és *Katona* J. kapták meg. Vas anyagokat *Panker* Viktor fog szállítani 16 százalékkal olcsóbban a 4046 koronás kikiáltási árnál, míg a szobafestő munkát *Rosenfeld* és *Schles* fogja végezni a preliminált összegért, 400 koronáért.

A szegények házának ruhaszükségleténél a fehér és női ruhákra nézve *Hoffmann* Antal ajánlatát fogadták el, mint legolcsóbbat. Az előirányzott 1652 korona 20 fillérnél 18 százalékkal olcsóbb ajánlatot adott be. A férfiruháknál *Schäffer* Henrik lett a győztes, miután ő volt az egyetlen pályázó; huszonegy százalékkal drágább ajánlatot tett az 1020 koronás előirányzatnál. A lábbelikre két ajánlat érkezett. Az egyik *Sztojku* Vencel, a másik az aradi bőripari szövetkezeté; mindkettő tiz százalékkal drágább a kikiáltási árnál. E két pályázó között tehát a szóbeli versenytárgyalás fog dönteni.

Végül bérbeadták a nagy legelődűlőben levő 85 hold és 1100 négyszögöl területű városi szántót és kaszálót, amelyet eddig *Daimel* Lajos birt bérben, *Husserl* Vilmos glogováci gazdának, [sholdanként] 26 korona haszonbérért.

Az ülésen *Varjassy* Lajos elnöklése alatt jelen voltak: *Blaskovics* Antal, *Don* Konstantin, *Kohn* S. N., *Maffei* Géza, *Mittner* József, *Heim* Bertalan, *Török* Márton, *Berczy* Alajos, *Ang* István.

HIREK.

— A király Budapesten. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A király ma délelőtt 10 órakor általános kihallgatást adott. A kihallgatás során a többek között Jókai Mór özvegyét fogadta, a ki köszönetet mondott azért a részvétért, a melyet ő Felsége a nagy költő betegsége és elhunytával tanúsított. A kihallgatás után visszavonult termébe. Este hat órakor delegációs ebéd volt a várpalotában. A király holnap három klinikát látogat meg. Bársony János, Récsy és Tauffer tanárok klinikáit. A legközelebbi általános kihallgatás csütörtökön, e hó 9-én Budapesten és hétfőn, e hó 13-án Bécsben lesz. A király június 10-én délután három óra harminc perckor utazik el Budapestről.

— Frigyes főherceg Angolországban. Londonból táviratozzák: A velszi herceg Frigyes főherceg fogadtatására Dowerbe utazott. A velszi herceg kíséretében utaztak: Mensdorff gróf londoni osztrák-magyar nagykövet, Methuen lord és Jeggens ezredes.

— Új titkos tanácsosok. A király, a hivatalos lap vasárnapi számának közlése szerint, Nyíri Sándor honvédelmi minisztert és Rosner Ervin báró fiumei kormányzót titkos tanácsosokká nevezte ki. Az új titkos tanácsosok ma délelőtt háromnegyed tíz órakor letették ő Felsége kezeibe az esküt. Az ünnepélyes aktusnál Goluchowski Agenor gróf közös külügyminiszter és Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagyként működtek közre. Az eskümentát ettenachi Jettel Emil udvari és miniszteri tanácsos olvasta. Az új titkos tanácsosok később az általános kihallgatás során is megjelentek a felség előtt.

— Házasságok. Csejtei Kristóffy József szatmármegyei főispán bájos leányával, Erzsike kisasszonnyal a napokban kötött házasságot felső-ozori és kohanóci Ottlik Lajos, a magy. földhitelintézet főtitkárja.

Seidner Rezső, a Seidner Bernát és fia fatermelő és földbirtokos cég beltagja, Berzováról vasárnap tartotta esküvőjét. Hódmezővásárhelyen Müller Mariska kisasszonnyal, Müller Lajos tekintélyes nagykereskedő és földbirtokos leányával. Az esketés tanúi voltak Pálmay Lajos dr. aradi h. közjegyző és Müller Ferenc dr. Koszorus párok voltak: Baksa Mariska — Boros Jánossal, Blajer Ilonka — Kende Vilmossal, Keleti Ella — Seidner Samuval, Keszler Annuska — Seidner Dezsővel, Müller Bözsike — Eles Béla dr.-ral, Pollák Anica — Pollák Lőrincsel, Singer Rózsika — Müller Pistával, Szenes Lici — Pollák Gyurkával, Szenes Margit — Müller Lacival. Délután 5 órakor volt az egyházi szertartás, amikor a templomot valláskülönbőség nélkül zsúfolásig megtöltötte a közönség. Esti 8 órakor 150 terítékű nászlakoma következett, amelyen résztvett H. M. Várhelyi intelligenciája, a többek között Endrey Gyula, a város orsz. képviselője, Juhász polgármester, Kun Miksa, a Ferenc József rend lovagja, Szathmáry Tihamér városi tanácsos, Baksa volt polgármester, az ev. ref. egyház gondnoka, Hahn városi főorvos, Kmetykó József főjegyző stb. Az aradiak közül ott voltak: Nagy Sándor dr. orsz. képviselő, Ottenberg Tivadar, az Első aradi tkp. vezérigazgatója, Kell Lipót dr. ügyvéd, Pálmay Lajos dr. h. kir. közjegyző stb.

— Lelkészválasztás. Juhász Sándor szentleányfalvai ev. ref. lelkész, jó nevű író, Tiszaroff nagyközségben tízenkét pályázó közül tegnap egyhangulag lelkésszé választották meg.

— Nyugdíjazott ezredes. A király, mint a hivatalos lap közli, elrendelte, hogy Milenkovics Sándor ezredes, a 32. sz. hadosztály-tüzér ezred parancsnoka, ki pár év előtt a kassai kassai lovassági utóosztály parancsnoka volt, saját kérelmére a nyugállományba átvették.

— Halálozás. Perger János, Aradváros nyugalmazott tiszt főügyésze e hó 5-én, vasárnap hetvenöt éves korában meghalt. Hu-

szonhat évig állott a város szolgálatában, s harmadéve, mikor az általános tisztújítás alkalmával nyugalmába vonult, a törvényhatóság elismerését fejezte ki működése fölött. Működését a nagyváradi káptalan jogügyi osztályában kezdte meg; Csemegi, aradi ügyvéd korában hívta Pergert Aradra, ahol ötven esztendőn át volt mint ügyvéd, az aradi ügyvédi kamarának tagja. Egy időben t. r. s. volt Tahajdy Károlynak, Aradmegye és Aradváros későbbi főispánjának. Hivatalt buzgóssága mellett kiváló, jeles zenekedvelőnek ismerték. Ma délután, nagy részvét mellett temették el Petőfi-utcai lakásáról. Temetésén jelen voltak Institoris Kálmán polgármester és Reicher Károly főügyész, Ottorubay Károly törvényszéki elnök, Szalay Károly, az ügyvédi kamara elnöke és még számosan az ügyvédek, bírák valamint a városi tisztviselők közül. A halottas ház előtt fölállított koporsó fölött Nemess Zsigmond dr. orsz. képviselő bucsuztatta az aradi ügyvédi kamara nevében az elhunytat, méltatva az ő pályafutását, egyéni kvalitásait, ügyvédi és tisztviselői működését.

— Az adókievítő bizottság új tagjai. A belügyminiszter Glück Károlyt és Rosmanith Albertet az aradvárosi adókievítő bizottság tagjaivá választotta meg.

— Az aradi mérnökegyület Szegeden. Az aradi mérnök- és építész-egyletnek a szegedi kiránduláson résztvevő tagjait a rendező bizottság ezúton értesíti, hogy a szabadjegyek az állomáson lesznek kézbesítve. Indulás szerdán f. hó 8-án reggel 7 óra 10 perckor.

— A birkásdűlői gyakorlóter. Az utóbbi időben a katonaság az egész birkásdűlőt gyakorlatozási célokra használta, holott csak 104 hold használatához volna joga. Ez arra indította a város tanácsát, hogy utasította a mérnöki hivatalt: mérje ki a katonaság részére a száznegy holdnyi területet és cölvekezze azt ki.

— Egy szerb képviselő eltűnése. Belgrádból táviratozzák: Arzenyevics Milán szélső radikális képviselő feleségével és leányával eltűnt Belgrádból. Az eltűnésnek érdekes okai vannak. Arzenyevics papirkereskedő volt, a ki a szerb hadügyminiszter részére is szállított. Nemrégiben kiderült, hogy Arzenyevics a szállítmány egy részét külföldről szerezte be, anélkül, hogy vámot fizetett volna utána. Ezért nagy jövedéki bírságot róttak rá. Bosszúságában a képviselő zsarolás miatt feljelentette a szerb hadügyminiszterium pénztárosát, a kit felmentettek. Ezen ügy óta Arzenyevictől elfordult a szerb politikai körök rokonszenve, s e miatt Arzenyevics családjával „eltűnés nélkül” elhagyta Belgrádot.

— Reformátusok konventje. Budapestről írják: Ma délelőtt kezdte meg tanácskozását az ev. reformátusok konventje a Lónyai-utcai református főgimnázium dísztermében. Legfontosabb tárgya a konventnek a zsinatra való előkészületek megtétele volt. A tanácskozásokat Bánffy Dezső báró legidősebb főgondnok és Kun Bertalan püspök vezették. Jelen voltak: Antal Gábor, Bartók György, Baksay Sándor püspökök, Tisza István gróf, Darányi Ignác, Hegedüs Sándor, Degenfeld József gróf, Vay Béla báró, Vécsy Tamás, Bernáth Elemér, Dókus Ernő, Szilassy Aladár, György Endre és mások. A konventet Kun Bertalan püspök ajtatos főhásza vezette be, mire Bánffy Dezső báró szíves szavakkal köszöntötte a konventi tagokat. Sass Béla bejelenti Kovács Albert teológia tanárnak elhunytát s indítványozza, hogy a nagy tehetségű és puritán jellemű férfi elhunytát vegyék mély fájdalommal tudomásul, s az egyház iránt mindenkor tanúsított önfeláldozó tevékenységét jegyzőkönyvileg örökíteték meg. Orvendetes tudomásul vette ezután a konvent, hogy Baksay Sándort a dunamelléki egyházkerület püspökévé választották tisztelettel és bizalommal üdvözlö a kitűnő férfit, s a konvent állandó tagjai közé iktatja őt. Sajnákozással vette hírül a konvent Kiss Aron

tiszántúli püspök gyöngélkedését. — Az agg püspököt Dávidházy János esperes helyettesíti.

— Kereskedelmi alkalmazottak kongresszusa. A kereskedelmi alkalmazottak vasárnap tartották V. ik kongresszusukat Miskolc városának közgyűlési termében. A kongresszuson ötvenhat egyesület képviselőjében száznegyven kiküldött jelent meg az ország minden részéből.

Neumann Adolf, a Miskolci Kereskedők és Kereskedőifjak Egyesülete elnökének megnyitó beszéde után Téglassy István miniszteri osztálytanácsos a kereskedelemügyi miniszter nevében szívélyes szavakkal üdvözölte a kongresszust. Tarnay Gyula alispán a vármegye, Radányi István kamarai elnök a kamara, Szentpály István polgármester Miskolc városa, Koós Soma az OMKE és a többi kereskedelmi egyesületek, Schidlauer Ignác a Magántisztviselők Szövetségének üdvözlését tolmácsolta. A kongresszus elnökeivé Zerkovitz Emil és Neumann Adolf, jegyzőivé Faragó Rezső, Schlanger Mór, Katona Mór és Weisz Márton választották meg. A negyedik kongresszus határozatainak végrehajtásáról Zerkovitz Emil, a bizottság elnöke tett részletes, nagy tetszéssel fogadott jelentést. E jelentéssel kapcsolatban előterjesztette az elnök a teljes és általános vasárnapi munkaszünet tárgyában való javaslatát, a melyet a kongresszus egyhangulag elfogadott. Dr. Sugár Ignác kamarai titkár a szolgálati viszony szabályozásáról szóló előadói javaslatát terjesztette elő. A kongresszus egyhangulag elfogadta dr. Sugár javaslatát aziránt, hogy a kereskedelmi alkalmazottak szolgálati viszonyai minél előbb törvényhozásilag külön rendeztesse és hogy a készülő ipartörvényben a kereskedelmi alkalmazottak sorsát biztosítandó modern rendelkezések véssenek fel. Faragó Rezső, az Aradi Kereskedők Körének titkára terjesztette ezután elő tartalmas indoklás kapcsán az állasközvetítés országos szervezése tárgyában javaslatát. A kongresszus elfogadta Faragó Rezső javaslatát Schlanger Mórnak azzal a módosításával, hogy a központi állasközvetítéssel a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületét biztameg. Megalakították azután a központi bizottságot, annak elnökévé Zerkovitz Emilt, alelnökévé Kertész Nannort, jegyzőivé Taubner Vilmost és Lukács J. nőt választották meg. A legközelebbi kongresszust két év múlva Kolozsvárt tartják meg. Eset 200 terítékű társasvacsora volt.

— Az eszéki sztrájk. Eszékről táviratozzák: A lóvasúti sztrájk, melyről tegnap tartottak, elmaradt. A vezetők letartóztatása jó hatással volt. Krausz iparfelügyelő ama törekvései, hogy a sztrákoló molnárokat munkába állásra bírja, eredménytelen maradt, csak a Krausz fiai féle hengermalom 12 munkása állott munkába, kiknek a cég főnökei nemsokára való fizetésfelelősséget helyeztek kilátásba.

— Egy gavalér gondnokság alá helyezése. A Dungserszki-féle százezres kártyaverzéség ügyének epilógusáról ad hirt a hivatalos lap vasárnapi száma. Az újvidéki törvényszék kihirré teszi, hogy Dungserszki György 30 éves szenttamási illetőségű, jelenleg purkersdorfi, alsó-ausztriai lakos tékozlás okából gondnokság alá helyeztetett.

— Meggyilkolt házaspár. Bécsből táviratozzák: Langenleb alsó-ausztriai faluban vasárnap reggel egy Eher nevű házaspárt meggyilkolva találtak; a férj feje baltával volt kettéhasítva, az asszonyt pedig agyonlőtték. A szekrény föl volt törve, s belőle 120 korona hiányzott. A tettesek eltűntek.

— Reform az önkéntesi iskolákban. A hadsereg rendeleti közlönyének legújabb száma több intézkedést tartalmaz, a mely az önkéntesi iskolákkal foglalkozik. Az első meghagyja, hogy ezután a csapatparancsnokok, tehát az ezredparancsnokok kötelesek az egyévi önkéntesek gyakorlati kiképzését egyenként alaposan megvizsgálni, még mielőtt a századok felterjesztének hozzá a minősítéseket, hogy ezáltal a tulságos szigor vagy alaptalan jóindulat ne diktáljon ezekben. A jövőben azokat az önkénteseket, a kiket erkölcsi vagy más okokból nem terjesztenek fel tartalékos hadapródokká való kinevezés végett, erre november 20-áig

érteztést kapnak a hadosztályparancsnokságtól. Az olyan önkéntesek, a kik szolgálatuk teljesítésével nem kapták meg a gyakorlati kvalifikációt, ezentúl a szolgálati éveket követő június, július vagy augusztus hónapban, a gyakorlati használhatóság elsajátítására saját költségükön négy hétre bevonulhatnak.

— Gyilkos villámütés. *M.-Kovács* házáról írja tudósítónk: A hónapok óta várt eső e hó 4-én nálunk is megjött. A szomszéd *M.-Bánhegyes* községben oly nagy volt az égi háború, hogy *Farkas* Adám András nevű 21 éves fiát, ki két társával a mezőn kapált, a villám agyonváltotta. Az erőteljes legényt e hó 8-án soroztak be katonának. Midőn a villám lecsapott Farkasra, a mellette levő két társa is elesett, mire felocsudtak Farkas már halott volt. Ruhái is elégték. Érdekes, hogy Farkas nazarénus vallású volt és a lakosság Isten ítélését látja a szerencsétlenségben.

— A nevelőnő regénye. Szomorú história az, a melynek *Hörger* Aranka, egy gráci jómodu család gyermeke az áldozata, a ki a nyitra-megyei *Csifár* községben *Bucz* Tamás földbirtokosnak volt a nevelőnője. A leányt a földbirtokos felesége egy budapesti közvetítő útján alkalmazta a gyermekei mellé. Nagyon szelíd, kedves teremtés volt, a kit igen megszeretett a kenyéradó család is. Megtudták tőle, hogy az apja Ausztriában járási számvevő s azért ment el hazulról, mert a mostoha fivére *Gairinger* Rudolf villamosági hivatalnok folyton üldözte a szerelmével. Ez a fiatalember néhány nappal ezelőtt *Csifára* jött és levelet írt a leánynak, hogy találkozni szeretne vele. A leány nem válaszolt a levélre. Tegnap este a nevelőnő átment a tanító házához, a kivel este tíz óráig beszélgetett, azután hazament. Hogy e közben mi történt vele, nem tudni. Reggel a boldogtalan teremtést a kastély mellett levő lucernában kegyetlenül összevagdosta, holtan találták meg. Valószínű, hogy a gyilkosságot *Gairinger* Rudolf követte el, de eddig nem akadtak a nyomára.

— A gyilkos anya. Pár napja megírtuk, hogy *Mera* Paula aradi cselédeleány gyermeket, szült és hogy szégyenének bizonyítékától megszabaduljon, az ártatlan csecsemőt megfojtotta. A rendőrség a gyilkos anyát, aki súlyos beteg volt, beszállították a kórházba, ahonnan ma mint gyógyultat bocsájtották el. A gyilkos, akit az új bűnvádi perrendtartás szerint, miután állandó lakása van és szökésétől nem kell tartani, letartóztatni sem lehet, szabadlábon marad.

— Veszett macska. Budapestről írják: *Pucher* Miklós budapesti asztalossegéd ma éjjel nagy lőtás-futásra érkezett haza az Aradi-utca 34. számú házában lévő lakására. Kétségbeesett kiáltások és jajveszékések hallatszottak az udvar felől és a lakók ész nélkül tödültek ki a kapun. Mielőtt a zürzavar okát megtudhatta volna, hirtelen nekiugrott egy veszett macska s három helyen megmarta. Mikor *Pucher* az első meglepetéséből magához tért, botjával leütötte az udvarban össze-vissza szaladgáló macskát. *Pucher* Miklóst a Pasteur-institútumba vitték.

— Juniusi kedvezmények. Arról ismeri a közönség a Porter-céget, hogy mindig valami újtással lép elő a kereskedői világban. Így mostanában azzal teszi magát ismét kedveltebbé a közönség előtt, hogy a juniusi hónap idejére az összes árucikkre új, meglepően mérsékelt árakat szabott ki. Aki tehát ez időszereint *Porter* Vilmos Nagy Aruházában a Szabadságtérre vásárol, az nagyon olcsón jut mindenhez. Cipők, kalapok, ingek, női fehérnemű, kötők, legyezők, diszmi és játék áruk, utaszközök, kosarak, gyermekkoscsok: szóval minden cikk beszerzési áron kapható. Aki barátja az igazi olcsó bevásárlásnak, nem fogja elmulasztani ezen alkalmat. S dacára annak, hogy az árak így meglepően jutányosak, a fényképkedvezmény még mindig érvényben van; s tíz korona vásárlás után minden vevő kap egy életnagyságú fényképet ingyen, csupán a díszes papírkeretért kell 3 koronát megteríteni.

— Parketta tűkörtényes lesz *Vojtek* és *Weisz*-féle parkett-viasz használatától. 1 doboz 1 korona.

— Jótékonyaság. *Bing* Hugó az aradi izraelita moegyletnek 20 koronát adományozott bold. *Bing*

Ede ravatalára szánt koszoru megváltása címén, melyért ez uton is hálás köszönetét fejezi ki az elnökség. *Bing* Hugó ur (Dévaványa) néhai *Guttmann* Károlyné szül. *Jakabfy* Lenke urnő elhalálása alkalmából 20 koronát adott az aradi *Chevre* Kadisa javára, mely adományért köszönetét fejezi ki az elnökség.

—x— *Pármái Ibolya*-szappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdószappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt tudjuk, hogy az arobort finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arobőrűk is nagy eredményre használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készíti *Szabó* Béla pipereszappangyáros, *Miskó* con. *Kapható* Aradon, *Vojtek* és *Weisz* gyógyárú kereskedésében, *Maresch* Gyula és *Hegedüs* Gyula kefe, pipere és illatszertüzletében. 611

Vámbéry az angol udvarban.

(Edvárd király meghívása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 6.

Vámbéry Ármín nagynevű tudósunk nemrég Londonban járt és az angol király meghívta ebédre a windsori kastélyba. *Vámbéry* Ármín az angol udvartól az ebéd alkalmával érdekes megbízást kapott: hogy restauráltassa a szép *Rhédey* Klaudina grófnő magyarországi sírját. *Rhédey* Klaudina tudvalevőleg a mostani walesi hercegnének, a jövőd angol királynénak a nagyanyja és a jövő angol királyok anyja volt. *Vámbéry* a windsori kastélyban való tapasztalatairól és érdekes megbízásáról most hosszasan nyilatkozik. Május hó 21-én volt hivatalos a windsori kastélyba. A király meghívója nagy zavarba hozta, mert rajta a toalett-előírás a következő volt:

— Evening dress, knee breechs, decorations. (Esti ruha, térdnadrag, rendjelek.)

Nyomban bocsánatkérő levelet írt, hogy lábbaja miatt pantalonban fog megjelenni. Mint mondja, ő volt az egyetlen pantalonos vendég az egész fényes társaságban. *Edvárd* király is térdnadragban volt, a térdszalagrenddel díszítve. Fekete frakkja piros reversszel és gallérral gyönyörűen illt termetére, ami nem csoda, mert hisz az angol király ma is a divat mestere. A királyi pár a vendégek sorfala közt vonult be az ebédlőbe, amely pazar pompával volt díszítve. Mindenütt csupa arany szerviz ragyogott, minden vendég előtt négy arany tányér volt egymásra helyezve. Ilyen pompát, — mondja *Vámbéry* — még orientális udvarokban sem látott. Hozzá sem fogható ahhoz az övegyien szomorú udvartartáshoz, a mely *Viktória* királynőt övezte. *Vámbéry* az angol királyt fellette szeretetreméltó és okos embernek festi, a ki mint király is a régi nyiltszívű ember maradt. Politikai éleslátását is dicséri. A király egészségi állapotáról csak a legkedvezőbbet mondhatja. A kastélytól mértföldnyire levő üvegházakig gyalog ment a király, míg vendégeinek nagy része kocsin tette meg az utat. A windsori kastélyban pedig két óra hosszat fáradhatatlanul vezette és kalauzolta vendégeit *Vámbéry* egy csomó fényképet hozott magával, amelyek a windsori kastély gazdag pompáját, részleteit ábrázolják. Fentebb említett megbízásáról a következőt mondja *Vámbéry*:

Rhédey Klaudina grófnő sírja Marostordamegyében, *Szentgyörgyön* van. *Klaudina* grófnő annak idején híres szépség volt és egy württembergi herceg vette el feleségül, morganatikus házasságban. E házasságból származott *Teck* Ferenc, aki egy angol uralkodóházbéli

hercegnőt vett el feleségül. Leányuk, *Mary* hercegnő, a jelenlegi walesi herceg felesége, tehát a jövőd angol királyné. *Vámbéry* elmondta *Edvárd* királynak és *Mary* hercegnőnek, hogy *Rhédey* Klaudina grófnő sírja gondozatlan. A király és a hercegnő azonnal megbízták kiváló tudósunkat, hogy az ő költségükön gondoskodjék a sír méltó restaurálásáról.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Megrágalmazott törvényszéki elnök. Az aradi közönség előtt régóta ismeretes ember lett *Stampfl* Gusztáv bűvész, azo² a révén, hogy előkelő aradi családoknak minden uton és módon kellemetlenséget okozszik szerezni. Ilyen módon, egy pör folyamánként úgy nyilatkozott *Ottubay* Károlyról, az aradi törvényszék köztisztviselőjében álló elnökről is, hogy „részhajlóan méri az igazságot.” — Ezenkívül több olyan „leleplezéssel” állott elő, a melyek *Ottubay*-t, mint hivatalos személyt is, erősen sértették. *Ottubay* kérvényt adott be az igazságügyminiszterhez, engedélyt kérve, hogy hivatalos minőségében tehesse meg a bűnvádi lépéseket hatósági személy megrágalmazása miatt *Stampfl* Gusztáv ellen. — A kérelmet csakhamar elintézték a minisztériumban és ma leiratban értesítették *Ottubay* Károlyt, hogy megadják neki az engedélyt a feljelentés megtételére.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1904. évi június hó 8-án d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak:

19. A tanács jelentése a felső leányiskola építésével kapcsolatos munkák iránt tartott arlejtések eredményéről. 20. Több városi törvényhatósági bizottsági tag előterjesztése a város területén fellépett ipari munkás sztrájk alatt a városi rendőrtisztviselők és személyzet által kifejtett működés elismerése tárgyában. 21. A tanács jelentése a nagylegőbeli 85—527/1100 hold föld bérbeadása iránt tartott árverés eredményéről.

NAPIREND.

Június 7. Kedd. Róm. kath. naptár: Róbert apostol. — Protestáns naptár: Róbert apostol. — Görög-keleti naptár (május 25.): Szent-Iván feje. — A nap két 3 óra 48 perckor, nyugszik 7 óra 36 perckor.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklyemuseum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, nyugaton elvélve csapadék, zivatarok.

Június 7. Az aradi tornaegyesület választmányi ülése este 6 órakor (Lyceum.) — A Somogyi-féle magán-felsőbb leányiskola növendékeinek júniálisa (Városliget.) — Jegyzőválasztás O-Szent-Annán.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Esőzések. Az időjárásban beállott kedvező változásokról veszünk több helyről hírt. *Barcsról* írják: A száraz időjárás után az utóbbi napok gyakori esőzéssel igen jó hatással voltak a gabonára, gyümölcsre és kertiveteményekre. A vetések szépen fejlődtek és még eddig elami csapások nem érték. *Nagy-Kálló*, jun. 6. A másfél hónapig tartó szárazság után a várva-várt eső végre megérkezett. Ma jótékony eső esik, mely a vetésekre jó hatással van. *Ósóngrádon* hosszú, tartós szárazság után tegnap este mintegy fél óráig tartó eső érte a vetéseket. A buza még tartja magát valahogy, bár a rozsa sok kárt tett benne, de a kukoricát sok helyen újra kellett vetni.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 6.

Delitőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátozott. Kedvező irányzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérig drágább árakon. Egyéb gabonanevek közül tengeri, rozs és zab 5 fillérrel drágább. Időjárás szép.

Estitőzsde. Berlin $\frac{1}{4}$ magasabb, Páris 5 olcsóbb.

Zárulat 12 órákor:

Buza októberre	9.25—9.26
Rosza októberre	6.91—6.92
Zab októberre	5.99—6.—
Tengeri júliusra	5.42—5.43
Tengeri augusztusra	5.73—5.74
Repce augusztusra	10.50—10.60

Zárulat 5 órákor:

Buza októberre	9.35—9.36
Rosza októberre	6.94—6.95
Zab októberre	6.08—6.09
Tengeri júliusra	5.46—5.47
Tengeri augusztusra	5.78—5.79
Repce augusztusra	10.50—10.60

Zárul 5 órákor:

Osztrák hitelrészvény	640.25
Magyar hitelrészvény	746.50
Lezámitolóbank részvény	450.—
Rima-Murányi vasmű részvény	486.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	634.25
Közüti vasút	572.—
Városi villamos vasút részvény	328.50

Szeszűzlet.

— Június 6. —

Mai jegyzőcink: Kész árú nagyban nyers szesz 140 korona, kicsinyben 152 korona; finomított szesz nagyban 152 korona, kicsinyben 154 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Száritott mosók: 12-80—13— korona mmásanként.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

S. B., Arad. Ha valaki egy hölgyet táncra kéri a hölgy, azzal a felelettel, hogy angazsálva van, a fiatal embert kikoszorazza s alig két másodperc múlva egy másik úrral táncolni megy: ez a mellett bizonyít, hogy a hölgy vagy neheztel az illetőre valamiért, vagy jobban rokonszenvez a második fiatal emberrel, mint az elsővel. Jó társaságban ilyesmi alig fordul elő — alapos ok nélkül — mert ha egy hölgy egy és ugyanazon táncban valakit megkossoraz, tartózkodik attól, hogy massal, bárkivel is, csak egy turt is tegyen. A szóban forgó urat határozottan pech érte. Ilyenkor leghelyesebb jó képet vágni és tovább állani, mintha mi sem történt volna. Az pedig helytelen és egyenesen elítélendő, ha a kikoszorázott ur a feletti dühében, hogy a kisaszszony az ő rovására mást olébe helyezett: bosszura gondol s a következő turban a hölgyet kitáncoltatja a teremből. Ez a cselekedet megszegyenítő, megalázó a hölgyre úgy, mint a férfira. Olyan ember, kiben csak egy csepp gavalléria van, hölgyet nem táncoltat ki a teremből. Ezt még a falusi korcsmákban is elítélik.

CSARNOK.

A házi barát.

Irtá: Hegyesy Vilmos.

(Vége.)

— Megtiltom, hogy tiszteletlenül beszéljen az anyámról!

— Hiszen nincs annak a derék asszonyságnak egyéb hibája, mint az, hogy maga a leánya!

— Csak halmozza a sértéseket! szölt — Klára, a ki már alig tudta leküzdeni a sirást. Csak mentől több ütést erre az én agyonkinzott szívre...

— Hagyjuk a frázisokat!

— Hát elhagyom... de magát is elhagyom... Oh, hogyha a mamára hallgattam volna!

— Megint a mama!

— Tudja meg, hogy ő mindig ellenezte, hogy a maga felesége legyek. Ő idejekorán figyelmeztetett a maga csufondáros természetére, kétszínű, megbízhatatlan jellemére...

— Tehát innen fúj a szél! — jegyezte meg epésen Pali.

— Ha ráhallgattam volna, most a Jenő boldog felesége lehetnék. Azé a derék, őszinte, becsületes Jenő, a ki ma is az egyetlen igaz barátom.

Klára sirva fakadt.

— No, ha csak ez a baja magának, mondotta Pali ingerülten, ezen könnyen és gyorsan segíthetünk. Jenő ma este ide fog jönni. Már itt is kellene lennie...

— Sőt itt is vagyok! — szólalt meg most a szomszéd szobában egy férfihang és a következő pillanatban megjelent a küszöbön az idéztett férj jelölt.

Klára és Pali meglepetéssel tekintettek Jenőre.

— Mindent hallottam! kezdte a vendég, nyugodtan és szelíden. Nem vették észre érkezését és így titokban tanuja lehettem ennek a páros viaskodásnak... Igazán örvendek, hogy végre kitört maguk között a zivatar. Mert erre már valóban szükség volt. Nagyon felgyült mind a kettőjük lelkében a villamosság; és annak, bizony utat kellett nyitni... No ugyan szépen megmondották egymásnak az igazat! Te is, Pali, maga is, Klára! És jó szerencse, hogy mind a kettőjüknek igazuk van. Mert a milyen nehéz elbékélni azt a haragot, a melynél egyik félnek sincs igaza: éppen olyan könnyű kiegyenlíteni azt, a melyben mind a két fél az igazság fegyverével ront egymásra... Hiszen az egész dolog föltette egyszerű, olyan emberek között, a kik szereplik egymást...

— Pali gyűlöli engem! — szölt Klára zokogva.

— Hát nem maga vágta épen az imént a szemembe, hogy utál és gyűlöli! — válaszolta mérgesen a férj.

— Most következik a leleplezés! folytatta Jenő. Külön-külön mind a ketten akárhányszor elpanaszolták nekem a sérelmeiket. És milyen keserves, milyen szerelmes panaszok voltak azok! Sokkal kevesebb volt azokban a gorombaság, mint a mennyivel az imént akarták megalázni egymást; de annál több a sóvár, igaz vágyakozás, hogy a boldog egyetértésre jussanak. Én óvakodtam attól, hogy a közvetítő szerepére vállalkozzam. Bocsanat a hasonlatért; a szívbéli kelevénynek is megvan a maga érési processzusa; és ha az ember időnap előtt nyúl hozzá, elmérgesítheti a bajt. Mind a kettőjüknek végig kellett győtrődni azokon a szenvedéseken, a melyek a mai zivatarban véget értek. Mert nem kételkedem, hogy véget értek... Így aztán jobban megbecsülik a nyugalmat és a zavartalan boldogságot... És most szent a béke!... Hiába tesz ideges mozdulatot, édes Klára és te, Pali, hiába mozgatod a fejedet. Mert szent a béke, ha mondom!... Maga, Klára, mérsékelni fogja a különködését, a melyekre — saját bevallása szerint — ugyis csak igazgatottságában ragadtatta magát; és nem fog többé alkalmat adni ahhoz, hogy a férje könnytelen legyen párbajt vívni a maga túlzásaiért...

— Párbajt? — kérde Klára ijedten.

— Jenő, hallgass! Szölt nyers hangon Pali!

— Nem hallgatom... igen; párbajt...

Valaki gunyos megjegyzéseket tett a maga viselkedésére. Pali rögtön provokáltatta az illető gunyolódót és derekas vágást mért épen a szárára... És ez azon a napon történt, amikor ma a sült gesztenyét a tűzbe dobta.

— És nekem nem szölt semmit! — süttogta Klára s mélyen elpirult...

— Te pedig, Pali barátom, légy nyitabb, férfiasabb élettársa a feleségednek, mint a milyen eddig voltál. A duzzogás, érzékenykedés, truccolás nem illenek a férfihez. És jegyezd meg magadnak, hogy: ha a férj nem tud eléggé imponálni a feleségének, minden esetben csak a férj a hibás!

Pali végigtörülte a homlokát és zavartan nézett az asszonyra, a ki lehajtott fővel állott az asztal mellett. Aztán odament Klarához, gyöngéden megsimogatta a kezét és halkán kérdeztem.

— Nos, el akarsz hagyni?

Klára fölemelte a fejét és mélyen balengett a férje nedves szeméibe. Majd pedig a válara borult Palinak és olyan benső igazsággal, a mely nem hagy fenn semmi kétséget, mondotta:

— Édes, édes... uram!

IDEGENEK ARADON.

— Június 6. —

Fehér Kereszt szálloda. Feller Gyula utazó Bécs. — Ponelt Tivadar utazó Budapest. — Wolfinger Zoltán utazó Budapest. — Horacek Imre dr. ügyvéd Nagybanja. — Kovács Dezső utazó Bécs. — Rosenthal Jenő mérnök Budapest. — Mangra Vazul vikárius Nagyvárad. — Bárá Balkoncsou A. magánzó Cs.-Apáca. — Hanacsek József dr. orvos Vajdahunyad. — Fenyves Adolf főellenőr Budapest. — Holitzer Béla utazó Budapest. — Chautner Adolf utazó Bécs. — Sándor Zsigmond utazó Bécs. — Fischer Károly utazó Bécs. — Rossmann Herman utazó Bécs. — Nyári Géza utazó Budapest. — Várhegyi Albert utazó Budapest. — Rónai Jenő utazó Budapest.

Nyári színház.

Kedden, 1904. évi június hó 7-én:

Józsai.

Eredeti bohózat 3 felvonásban. Irtá: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Sebő, ügyvéd	Ternyei L.	Mici	Fóti Frida.
Dr. Verpeleti	Bónis Lajos.	Koller	Polgár S.
Csongrádi	Arkossy V.	Poldi, fia	Ligeti V.
Csongrádiné	Aranyosy J.	Franci	Szabó Dani.
Lajos bácsi	Győre Alajos.	Az őszeres	Szadai F.
Tóthné	Pákei Margit.	Józsai	Zilahy Pali.
Attila	Juhai József.	Józsai dadája	Pajor Agnes.

Kezdete este 8 órákor.

NYILTÉR.*

Baross-parki kiosk.

Ma 7-én, kedden
este 8 órától 11 óráig
nagy

hangverseny

a csász. és kir. 33. gyalogezred
zenekara által.

A nagyérdemű közönség számos láogatását kéri

mély tisztelettel:

Szűsz Mór, megbízott.

— Belépti-díj 20 fillér. —

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer!

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurotos bajainál, idült bronchitis, számarhur

ut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emell az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— koronáért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alatti cséggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & CO. vegyészeti gyár Basel (Svájc).

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

107—1904. pm.

Hirdetmény.

Közírré tétetik, hogy az Arad szab. kir. városi összeíró bizottság az esküdt képesek alapajstromát 1905. évre elkészítette, s hogy az alapajstrom a bizottság hivatalos helyiségében a városháza tanács-termében f. évi június hó 1-től kezdve 15 nap alatt bárki által megtekinthető és hogy az ellen alkalmas egyének kihagyása akár nem alkalmasnak bejegyzése miatt ezen 15 nap alatt, tehát június hó 15-ig bezárólag a hivatalos órákban d. e. 9—12-ig, d. u. 8—6-ig bárki felszólalhat, valamint ezen felszólalásra, melyek szintén közszemlére fognak kitétetni, június 16-tól június 23-ig bezárólag bárki észrevételeket tehet. A felszólalások és észrevételek az összeíró bizottság elnökének írásban nyújtandók be, vagy szóval előterjeszthetők.

Arad szab. kir. város összeíró bizottságától.

Kelt Aradon, 1904. évi május hó 31-én.

Institúris,

kir. tanácsos, polgármester az összeíró-bizottság elnöke.

Magyar királyi államvasutak.

79754—1904. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1904. évi szeptember hó 1-től 1905. évi augusztus hó végéig terjedő időre szükséges 10,000 métermázsá repceolaj szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírt mennyiség csak megközelítő szükségletet képezvén, az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy ezen mennyiségnél egy negyedrészt erejéig többet vagy kevesebbet rendelkeztesse.

Az ivenként egy koronás okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1904. évi június hó 28. án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy postán oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott olaj értéke 50% a legkésőbb 1904. évi június hó 27. én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291—96. számú általános szállítási és a fenti anyagok szállítására vonatkozó 111330—901. számú különleges feltételek.

A pályázatra, valamint a szállításra vonatkozó egyéb részletes módokat az ajánlati felhívásban foglaltatnak, mely az igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetősekéknél és a hazai ipar és kereskedelmi kamaráknál betekinthező.

Az ajánlati felhívás az ajánlatot tenni szándékozóknak a fent nevezett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály által nyújtott adatok ki, vagy kívánatra postán megküldetik.

Budapest, 1904. évi május hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

= Biztos existencia =

Ügyes és gyakorlattal bíró jobb módú

kereskedők,

kik vállalkoznak különböző comsum cikkek privát embereknek való eladására, tisztességes megélhetést biztosíthatnak, ha egy igen előkelő hamburgi cézeggel lépnek összeköttetésbe.

Ajánlatokat az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalába kérünk R. S. 12. jellel.

Referenciák ugyancsak ott szerezhetők be.

Ajánlatokat kérünk németül, hogy azokra kimerítően válaszolhassunk. 1557

Pénzkölcsönt

földekre 4%, 4 1/2%, aradi belvárosi házakra

4 1/2%, 4 3/4%, kamat alapon megfelelő tőketörlesztéssel

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 éves törlesztési időre, a leg-

gyorsabban jutányos feltételek mellett az érték legmaga-

sabb hányadáig közvetítik.

Régebbi kölcsönöket konvertálok. A beke-

belezési költségeket kívánatra előlegezem.

Tíz évi itteni működésem alatt igazoltam, hogy képes

vagyok a legbonyolultabb ügyeket rendezni és

legmagasabb igényeket kielégíteni; ne mulassza

el tehát egy birtokos sem, hogy a mostani kedvező pénzvizzo-

nyokat kamat terhének csökkentésére felhasználja, felvilágosi-

tással készséggel szolgálak:

irodamban Aradon: Boros Béni-tér 22. szám

és fiokirodámban.

B. Csabán: Berényi-ut.

Makón: Aradi-utca.

SZUCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet

1336

MINDEN HOLGYNEK

SZÜKSÉGES ARCZBORE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem csinos kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszűntet széplőt májfoltot, bőrhátrát (mitesser) és minden arczstíltatlanságot. Massazsához használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csak az ezen készítmények valódiak, a melyek szimuláris védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessenék óvakodni!

Egy tévely ára 1 korona. 1075

Margit szappan 70 fillér.

Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és droguerárakban.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pinter Ferenc, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs. Apátfalván: Bonomi Antal, Cs. Palotán: Nagy Albert, Csorván: Berkes Árpád, Elekán: Ill. Pekker István, Földeseken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Mészáros Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kun-Ágoston: Fejes Lajos, Kúrdoson: Hackenberger László, Madgyesegyházán: Kelecsényi Ferenc, Mező-Kovácskúrában: Szabady Viktor, M. Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Hajmágyon: Hanzsics Ádám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pecskán: Kókazin János, Pankotán: Posovitz Gusztáv, Pityarosan: Szabadon József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soboraliban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tauszon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgo Géza urak gyógyszerárakban.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

99594—1904. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közírré tétetik, hogy a vasúti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

állomáson f. évi június hó

Bpest nyugoti 24-én d. e. 9 óra

Miskolcz sz. p. u. 27-én d. u. 2 óra

Bpest ny. p. u. 28-án d. u. 2 óra

Budapest, 1904. évi június hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Magyar királyi államvasutak.

63089—904. A. I. c. sz.

Hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak hivatalnokai, altisztei és szolgálai nyugdíjintézetének tulajdonát képező házakban teljesítendő kömüves-, festő és mázólat tatarozási munkákat biztosítani kívánván, e munkák elvállalására nyilvános pályázatot hirdetnek.

Pályázni lehet az összes házakban előforduló munkákra együttesen vagy pedig külön egy vagy több házban végrehajtandó munkák elvállalására.

Felhívunk e munkákra pályázni óhajtok, hogy lepecsételt, sajátkezőleg aláírt ajánlatokat f. évi június hó 9-ik napjának déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál (Andrássy-ut 73. sz. A. I. c. ügyoszt.) benyújtsák, a hol azok ugyane napon nyilvánosan fel fognak bontatni.

A munkák végrehajtásához kötött feltételeket tartalmazó ajánlati minta, valamint a költségvetés a rendes hivatalos órák alatt reggeli 8 órától d. u. 2 óráig ugyanott megkapható.

Az egy korona bélyeggel ellátandó ajánlat, melyhez az ivenként 30 filléres bélyeggel ellátott és sajátkezőleg aláírt költségvetés is csatolandó, következő felhívással nyújtandó be: „Ajánlat a m. kir. államvasutak hivatalnokai, altisztei és szolgálai nyugdíjintézetének tulajdonát képező házakban teljesítendő tatarozási munkákra.”

Az ajánlati összeg 5, azaz öt százaléka bánatpénz gyanánt legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon, vagyis június hó 8-án déli 12 óráig készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

A letéti jegy az ajánlathoz nem csatolandó.

E feltételeknek meg nem felelő, valamint később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága fentartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett szabadon dönthesse.

Budapest, 1904. évi május hó 15.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Aki**eladni kíván**

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy

Aki**bérbéadni kíván**

birtokot,
házat
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mind Ezeket vétel vagy bérbévitel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

Kis hirdetési

rovatát használja.

Butorozott szoba

külön bejárattal azonnal kiadó.
Andrássy-tér 20. sz. 18. ajtó. 1874

Nagymennyiségű Maculatura

eladó az Aradi nyomda Részv.
Társaságnál.

Bonne

vidékre 3 gyermek mellé kereste-
tik, német nyelv kívánatos. Jelent-
kezhetni a déli órákban Boros
Béni-tér 15., II. em. 18. szám. 1551

Eladó!

Orezy-utca 24. sz. alatt 50 kilo-
kóser liba zsír eladó. — Ugyanott
egy használt kerékpár és egy
szalonba való álló-lámpa olcsón
eladó. 1561.

Elköltözés végett

eladom összes butoraimat, ebédlő,
háló és nappali szoba berendezé-
seket. Címem a kiadóban. 1564

Országsszerte ismert

vizsgálatainkból

100 drb 1 korona a pénz előre való be-
küldésével bementve 1 k. 30 f., mint ke-
resztökés tokban küldve, a gyűrdés
ellen vedve. 100—750 drb-ig a bementési-
térre 72 fillér küldendő. Utánvétellel a
szállítási költség sokkal több.

Inguez I. és Fia
kiadóhivatala Arad.

Egy uri lakásra berendezett jó
karban lévő

H. Á. Z

a Ferdinánd-utcában örök áron
eladó.

Bővebb felvilágosításért a kiadó-
hivatalnál.

809—1904. V. 536/1. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX. t. c. cikk 102. §-a
értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy az aradi kir. törvényszék
2792—1904 cs. számú végzése

folytán vagyonbuktott Szell- József
csődömege javára leltározott és
8621 korona 34¹/₂ fillérre becsült
festmények, italok, porcelán és
üveg edények, hordók, jégsekrety
és aranygyűrűktől álló ingó-
ságok nyilvános árverés útján el-
adtnak.

Mely árverésnek a helyszínén,
vagyis Aradon. Halász-utca 1.
sz. a. leendő eszközlésére 1904. évi
június hó 13-ik napjának délután
2 órája határidőül kitűzetik és
ahhoz a venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hivatnak
meg, hogy az érintett ingóságok
ezen árverésen az 1881. évi LX.
t. c. 107. §-a értelmében a leg-
többet ígérőnek becsáron alul is
eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok
vételára az 1881. évi LX. t. c. cikk
108. §-ában megállapított föltéte-
lek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1904. évi május
hó 29. napján.

Török Dénes,
bir. végrehajtó.

1566

Kerékpár és varrógép

raktár.

Kalmár *

* József

villanyműszerész

ARAD, Salacz-utca 2. sz.

(Központi szállodával szemben.)

Varrógépek,

kerékpárok

kedvező részletfizetések

mellett kaphatók.

Készít telefon- és villanycsengő

berendezéseket. 1566

Nagy szakszerű javító-műhely.

ALAPITTATOTT 1890.**Augenstein K. Alajos**

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.

Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITTATOTT 1890.**Centauria gyomorerősítő tea**

gyomorgörcs, erős gyomorhurut, régi idült gyomorbajoknál és
étvágytalanság ellen biztos szer. Biztos hashajtó idült vastag
bél-pangással, nehézség székelésnél minden fájdalom nélküli has-
hajtó 1 doboz 2 kor. próba doboz 1,20 kor.

Hurut, nátha, köhögés nyálkásodás, köhögési és torokbeli in-
gernél kitűnő hatású szer a

SENEGA MELLPASTILLA

1 doboz 1 kor.

Kapható:

UDVARDI KOSSUTH PAL

Szűz-Mária gyógyszerárán.

Arad, Boros Béni-tér 15.

Alapított 1860.

Telefon 213.

Nyári idényre

utazó és

tenisz ingek

a legújabb színekben, remek vá-
lasztékban kaphatók

Münz I.

uri divat üzletében. 1502

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyári
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
héjak és egyéb tisztálanságok
azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szí-
vattyu nem remlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
seért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
seért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű be-
lül gummizott kender-csövek a
legolcsóbb árban.

K u t a k

a hozzávaló csövekkel gyári árban

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 1114

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Permetezők

szakszerű javítása elfogadtatik.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Weitzer János-u. 13. sz.

a főpostával szemben.

Ajánlja dus raktárát mindenféle
paszományos és gombkötő árukban,

u. m. zsinór, gomb, rojtok, bojtok,
selyem Ponponok és zsaniliákban.

Elvállal 536

minden e szakba vágó munkát, a
legjutányosabb árak mellett.

Kovaszincz hegyközség

folyó hó 11-én d. e. 9 órakor
a község háza tanácstermében

rendes közgyűlést

tart, melyre a szőlőbirtokosok
tisztelettel meghívattak.

Az elnökség.

Tárgysorozat:

1. 1902. és 3-iki hegyközségi
számadások tárgyalása.
2. 1904. évi hegyközségi elő-
irányzat megállapítása.
3. Egyesek által elfoglalt
hegyiutak és megváltoztatott
vizjárás kérdésének tárgya-
lása.
4. Indítványok. 1548

278—1904. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX. t. c. cikk 102. §-a
értelmében ezennel közhírré te-
szi, hogy az aradi kir. járásbíró-
ság 1903. V. 1998/6. számú vég-
zése által Lukácsy Lajos aradi ügy-
véd jelentkező végrehajtó ja-
vára, néhai Atzél Péter ismert és
ismeretlen örökösei ellen 650 ko-
rona tőke és járulékal erejéig el-
rendelt kielégítési végrehajtás al-
kalmával Budapestben bíróilag le-
és felülfoglalt és 1300 koronára
becsült hat darab üvegfestményből
(melyek Szent László-utca 5. sz.
a. megtekinthetők) álló ingóságok
nyilvános árverés útján eladtnak.
Ezen árverés Sztojka József 8306
korona 25 fillér és 1000 kor. kö-
vetelése és járulékal erejéig is meg
fog tartatni.

Mely árverésnek a helyszínén,
vagyis Aradon, igazságügyi-palota
48. sz. helyiségben leendő esz-
közlésére 1904. évi június hó 21-ik
napjának délután 3 órája határ-
időül kitűzetik és ahhoz a venni
szándékozók ezennel oly megjeg-
zéssel hivatnak meg, hogy az
érintett ingóságok ezen árverésen
az 1881. évi LX. t. c. cikk 107.
§-a értelmében a legtöbbet ígérő-
nek becsáron alul is eladatni
fognak.

Az elárverezendő ingóságok
vételára az 1881. évi LX. t. c. cikk
108. §-ában megállapított föltételek
szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1904. évi június
hó 8. napján.

Györffy Arnold,

1568. bírósági végrehajtó.